EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Sayı: 157, 15 Kasım '96

Parti, sosyalizm ve sınıf hareketi

Partileşme sürecimizin ulaştığı aşamanın çeşitli açılardan kısa bir tablosunu ortaya koyan ve komünist hareketin parti olmanın eşiğinde bulunduğunu ilan eden yıldönümü değerlendirmesi, sınıf çalışması alanındaki çeşitli kazanımlarımızı sıraladıktan sonra bir gerçeğe de açıklıkla işaret etmektedir: "*Yine de, sınıf hareketiyle organik ilişkiler geliştirme ve sınıf hareketinin öne çıkardığı öncü öğeler üzerinden kadrolaşma, bugün parti inşa sürecimizin hala en zayıf kalan alanıdır.*" (*Ekim*, sayı:154)

Partiyi sosyalizm ile sınıf hareketinin birliği olarak ele alan temel marksist düşünceye başından itibaren özel bir hassasiyetle yaklaşan ve parti inşa sürecinin pratik cephesini sınıf hareketiyle birleşme ekseninde ele alan bir hareket için sözü edilen zayıflık şüphesiz apayrı bir önem taşımaktadır. Buna rağmen komünist hareketin parti olmanın eşiğinde olduğunu söyleyebilmek, bu alandaki zayıflığın parti kimliği yönünden geçmişe göre artık daha az önemsendiğini mi gösterir? Kuşkusuz değil. Nitekim bu sorunun yanıtı sözkonusu değerlendirmenin kendisinde de vardır:

"*Önemli olan, sınıf yönelimindeki ısrardır, önemli olan örgütün asıl gövdesiyle sınıf çalışması ekseninde konumlanmasıdır. Bu ısrar ve konum korunduğu sürece, partimizin proleter sınıf tabanına ve fabrika hücrelerinden oluşan bir örgütsel zemine oturması, böylece proleter sınıf bileşiminin de güvenceye alınması yalnızca bir zaman sorunu olacaktır. Unutmamak gerekir ki, partinin kuruluş kongresi, parti inşa sürecini yeni bir düzeyde devam ettirmeye de yalnızca yeni bir başlangıçtır.*"

Bu yanıt, bir yöntemsel yaklaşımı da ortaya koymaktadır. Önemli olan bir perspektife uygun düşen pratik doğrultuyu yakalamak ve bunda kararlı ve ısrarlı olabilmektir. Bu kararlılık ve ısrar, o perspektifin ideolojik olarak sindirildiğini gösterir ve pratik sonuçlarını da zaman içinde mutlaka yaratır. Biraz erken ya da geç. Bu, bir perspektifin yaşama geçirilmesini kolaylaştıracak doğru taktikler ve başarılı bir çalışma tarzına olduğu kadar, siyasal koşullara ve kitle hareketinin içinden geçilmekte olan dönemdeki somut durumuna ve seyrine de sıkı sıkıya bağlıdır.

Önemli olan ideolojik bir perspektifin pratik gereklerinde özel bir kararlılık ve ısrar gösterebilmektir dedik. Bu tür bir kararlılık ve ısrar, ne sanıldığı kadar önemsiz ve ne de göründüğü kadar kolay bir iştir. Türkiye devrimci hareketinin 25 yıllık geçmişi ve bugünkü durumu buna olumsuz yönden iyi bir örnektir.

Bazı sözler, bazı temel düşünceler, bu düşünceleri özlü bir biçimde dile getiren bazı temel formüller vardır, genellikle bilinir ve olur olmaz tekrarlanır. Fakat nedense çoğu kez insanlar, siyasal akımlar ya da örgütler, bunlar üzerinde somut ve derinlemesine durup düşünmek, gerçek yaşamdaki karşılığını irdelemek, bundan gerekli pratik sonuçları çıkarmak ihtiyacı duymazlar. Marksizmin bir eylem kılavuzu olarak değil, ama gerçek yaşamda karşılığı aranmayan cansız formüller yığını olarak ele alınması, resmi teori ile gerçek pratik arasında derin uçurumların oluşması buradan. bu tutumdan kaynaklanır.

25 yıllık geçmişi olan geleneksel devrimci hareketimiz üzerinden bakıldığında, temel önemde marksist düşüncelerin içeriksiz boş söz kalıpları olarak tekrarlanmasına sayısız örnekler verilebilir. Fakat denilebilir ki, teori ile pratik arasındaki bu uçurumun en başta gelen iki temel örneği, işçi sınıfı ile onun öncü partisine yaklaşımdır. Bu konudaki temel düşünceler iyi-

kötü bilinir, olur olmaz tekrarlanır. Ama nedense bu çok bilinen düşünceler "pratik" bir değer taşımaz. Pratik tümüyle apayrı bir doğrultuda şekillenir. İşçi sınıfının teorisinden sözedilir, fakat başka sınıfların pratiği yaşanır. Oysa teori pratik içindir, pratiğin yolunu aydınlatır ve yönünü çizer. Onun ölü dogmalar ya da cansız formüller yığını olmaktan çıkması, eylem kılavuzu olarak pratik bir anlam ve işlev kazanması, ancak böyle anlaşılması ölçüsünde olanaklı olabilir.

Konumuz üzerinden daha somut konuşalım. İşçi sınıfının komünist öncüsü olarak partiyi sosyalizm ile sınıf hareketinin örgütlü maddi birliği olarak ele alan temel marksist düşünceyi, kendi küçük-burjuva pratiklerini teori düzeyine yükselten bir-iki örnek dışında, geçmişten beri Türkiye devrimci hareketinde herkes bilir, benimser ve savunur. Peki marksist olmak iddiasındaki geleneksel devrimci gruplar içinde dünden bugüne, parti öncesi oluşumunu ya da parti sonrası gelişmesini bu eksene oturtma ısrarı ve kararlılığı gösterebilen herhangi bir örgüt ya da partiden söz edilebilir mi? Türkiye'de geleneksel akımlar içinde var mıdır böyle bir örnek? Yoksa neden?

Bunlar komünistler tarafından geleneksel devrimci hareketin geçmişi ve bugünü irdelenerek yanıtlanmış sorulardır. Ve bu soruların gerçek yaşamdaki pratik karşılıkları, geleneksel akımların ideolojik oportünizmlerine, onların sınıf dışı ya da küçük-burjuva eksenli politik-örgütsel kimliklerine ışık tutmaktadır. Komünist hareketimizin doğuşunda, geleneksel kimlik ve pratiklerden kopuşunda bu noktalardan yapılmış sorgulama ve eleştirilerin özel bir rol oynamış olması rastlantı değildir. Zira parti anlayışı ve pratiği bir hareketin ideolojik ve örgütsel kimliğini teşhis etmede, bu hareketin gerçek sınıf karakterini açığa çıkarmada tayin edici bir öneme sahiptir.

Geleneksel akımlar şahsında bu konuda bir ideolojik oportünizmden sözetmemiz nedensiz değildir. Bu akımlardan en azından bir kısmı dün de bugün de marksist-leninist parti anlayışının proleter sınıf niteliğini teorik düzeyde bilir ve savunurları. Buna rağmen parti pratiklerini küçük-burjuva hareket ekseninde şekillendirmeleri, savundukları düşünceyi bir ideolojik kimlik olarak özümseyemediklerini gösterir. Bu aynı şekilde,onların teorik gerçekleri canlı özleri, yaşam içindeki gerçek karşılıkları üzerinden ele alma yeteneğinden de yoksun olduklarını kanıtlar. Somut yaşamla bağı kurulamamış bir soyut teorik gerçeği soyut planda savunuyor görünmek ise ideolojik oportünizmin en kötü örneğidir. Bu davranış marksist teoriyi işlevsiz kılar, onu yaşam gücü olmayan bir cansız dogmaya dönüştürür.

Nispeten kısa süreli olan siyasal yaşamımız içinde biz karşı karşıya kaldığımız bir kaç kritik dönemeçte, parti sorununa ilişkin temel marksist düşünceyi özümsemiş olmanın ideolojik kimliğin ve tutarlılığın korunmasındaki tayin edici önemini görmek, gözlemlemek olanağı da bulabildik. Bu konuda bugüne kadar üzerinde bir çok vesileyle ayrıntılı olarak durduğumuz iki örneği hatırlatabiliriz.

Bunlardan ilki, '87 yılını izleyen yeniden toparlanma döneminin yaygın modası olan "sınıf yönelimi"nin, '91 yılı başında işçi hareketi dalgasının kırılmasıyla birlikte hızla demode olmasıydı. Sahnede yalnızca işçi hareketi varken "işçicilik" ve elbette onunla birlikte partiyi sosyalizm ile sınıf hareketinin birliği olarak ele alan görüş revaçtaydı. Sınıf hareketinin basıncı altında çeşitli gruplar belki ilk kez olarak bu marksist görüşün yaşam içindeki karşılığını bir parça hisseder oldular. Fakat sınıf hareketinin bu dalgası çekilir çekilmez gerisin geri eski önyargılarına döndüler. Geçmişin halkçı kimliğinin geçici ezikliğini üzerlerinden attılar ve dahası yüksek sesle "işçici"liği yermeye başladılar. Dikkate değer olan nokta, bu gelişmenin komünist hareketin saflarında da yankılanmasıydı. Halkçı geçmişin saflarımızdaki kalıntıları, genel ortamdan güç alarak ve sınıf hareketine ilişkin hayal kırıklıklarını "uvriyerizm" üzerine boş lafların arkasına saklayarak, geleneksel platformun savunusu üzerinden liberalizme kaydılar.

İkinci örnek, toplumda büyük bir sarsıntı yaratan Gazi Direnişini izleyen yeni halkçılık dalgasıdır. Çok yakın bir gelişme olduğu ve üzerinde çokça durulduğu için, bunu yalnızca hatırlatmakla yetiniyoruz.

Komünist hareket, ilki olumsuz, ikincisi olumlu bir politik etki yaratan bu iki önemli dönemeçte, genel ideolojik perspektiflerinde ve buna uygun düşen politik-pratik yönelimlerinde gerekli ısrarı ve kararlılığı göstererek, temel noktalarda marksist-leninist dünya görüşünü bir ideolojik kimlik olarak sindirdiğini kanıtladı. Sindirilmiş bir kimlik, kitle hareketindeki ve onun sosyal bileşimindeki konjonktürel dalgalanma-

lardan etkilenmeyen bir kimliktir.

Geriye, bazılarının biraz daha örtülü, halkçı ideolojik kimliği bir övünme vesilesi haline getirenlerin ise bağıra bağıra sordukları şu soru kalıyor. Sınıf eksenine dayalı bir politik-örgütsel gelişmede ısrar ettiniz de ne oldu, aldığınız mesafe nedir ki? Gelinen yerde halkçı oportünizm proleter sınıf çizgisine saldırırken bu sorudan güç almaya çalışıyor. Hemen belirtelim ki bu soruyu tersine çevirmek de mümkündür. Öğrenci gençliğe ve semt katmanlarına dayalı bir çalışmada ısrar etmekle sizler hangi mesafeyi alabildiniz? Demek ki, sözkonusu göreli başarısızlıkta, şu veya bu alana yönelim sorunundan bağımsız olarak, genel ortamdan ve kitle hareketinin bugünkü seyrinden ve yapısından gelen genel bazı güçlükler var.

Partileşme sürecimizin bugün hala en zayıf halkası sınıf hareketiyle birleşme alanıdır derken biz henüz fazla bir mesafe alamadığımızı zaten açıklıkla ve açık yüreklilikle ifade ediyoruz. Fakat eğer bugüne kadarki tüm çabalarımıza rağmen bugün henüz sınıf hareketi içinde anlamlı bir mesafe alamadığımız bir gerçekse ve biz sınıf hareketiyle birleşme ve partimize bu zemin üzerinde bir politik-örgütsel yaşam alanı yaratmada buna rağmen özel bir ısrar gösterebiliyorsak, kendi başına bu olgu bile, bizim komünist ideolojik kimliğimizin ve sınıf devrimciliği çizgimizin bir kanıtı sayılmalıdır. Küçük-burjuva kolaycılığının, nerede hareket orada bereket alışkanlığının, konjonktürel dalgalanmaların etkisi altında şu veya bu kesime doğru yalpalayıp durmanın gelenekselleşmiş bir davranış tarzı olduğu bir ülkede, bu kararlılık ancak sağlam bir marksist ideolojik kavrayışın ürünü olabilir, bu temelde kavranabilir.

Dahası var. Sosyalizmin sınıf hareketiyle devrimci buluşması, küçük-burjuva dalgalara binerek yükseklere çıkmaya (ve elbetteki bu dalgalar kırılınca yerlerde sürünmeye) benzemez. Bu zor bir iş, zorlu bir tarihsel süreç olarak yaşanır. Ve komünist hareket bunu nihayet başardığında, bu zemin üzerinde kökleşir, kalıcı, zamana ve siyasal ortamlardaki alt-üst oluşlara dayanıklı gelenekler yaratır.

Uluslararası komünist ve işçi hareketinin tarihinden buna sayısız örnekler verilebilir. Fakat biz 20. yüzyıl içinde aşılamamış olan klasik örneği, bolşevizm örneğini vereceğiz. Lenin'in sözleriyle, marksist teorinin "granitten temeli"ne oturmak ve sanayi proletaryası içinde kök salmak -bolşevizmin tarihsel başarısının sırrı işte buradadır. Ezici çoğunluğu kırsal nüfustan oluşan bir toplumda büyük sanayi kentlerinin işçilerine dayanarak ezilen ve sömürülen tüm sınıf ve katmanları devrime yöneltebilmesi, proleter devrimin hala da aşılamayan en ileri örneğini gerçekleştirmeyi başarabilmesinin sırrı da buradadır.

Ama Rusya'da, "ülke ve halk" gerçeği adına köylü Rusya'nın köylülüğünü idealize eden, halkçı ideolojik kimliği övünme vesilesi haline getirerek işçi sınıfına farklı bir anlam ve misyon atfedilmesine şiddetle karşı çıkan akımların bulunduğu bu ülkede, bolşevizmi önceleyen ve doğuran marksist hareket, şu temel düşünceyle yola çıktığı ve her aşamada ona sıkı sıkıya bağlı kaldığı içindir ki geleceğin tarihsel başarısını güvenceye alabilmiştir: "*(Sosyalist Devrimciler) Bugünkü Rusya'da ancak, sosyalizmi Rusya kapitalizminin gittikçe daha büyük bir güç ve kapsamda yarattığı* ***Rus işçi hareketiyle kaynaştıran*** *partinin gerçekten devrimci ve gerçekten sosyalist olabileceğini anlayamıyorlar*" (Lenin, vurgu orijinalinde).

Çoğu kimse bu sözlerdeki açıklık, kesinlik ve aşırı güveni genellikle olağan karşılar. Oysa bu düşüncenin bu kesinlikte savunulduğu tarihte (1902) henüz "tarih" yaşanmamıştı, henüz işin başlangıç noktasında bulunuluyordu. O güne kadar geride kalan "son 20 yıl" henüz işçi sınıfı hareketinin farklılığını ortaya koyabilmiş değildi. Sınıf hareketi önderlik kapasitesini pratikte sergilemiş olmak bir yana, iktisadi hareketin dar sınırlarını henüz yeni yeni zorlamaya başlamaktaydı. Bu nedenledir ki işçi sınıfının önderlik kapasitesini yalnızca klasik Rus popülizminin o günkü yeni ve yenilenmiş sürdürücüleri değil, fakat marksist olmak iddiasındaki ekonomistler de tartışma konusu edebiliyorlardı.

Dolayısıyla, Lenin'in sözlerindeki kesinlik ve güven o güne kadarki Rusya pratiğinin değil, fakat marksist teorinin, bu teoriye dayalı bakışaçısının bir ürünüydü. Başlangıçta teorik bakışla görülebilenleri, ancak "sosyalizmi Rus işçi hareketiyle kaynaştıran partinin gerçekten devrimci ve gerçekten sosyalist olabileceği" gerçeği tarihsel pratik içinde kanıtlandı. Ve aynı tarih, "Rusya gerçeği"nin arkasına saklanarak bu temel düşünceyi dogma ilan edenlerin devrimciliğinin tarihsel sınırlarını da tüm açıklığı ile gösterdi.

EKİM

6 Kasım ışığında gençlik hareketi

Kitle çalışmasının sorunları

Son 6 Kasım eylemleri de gösterdi ki, öğrenci gençlik hareketi içinde reformist hareketlerin artan bir etkinliği sözkonusudur. Peki, reformizmin bu etkinliğini nasıl anlamak gerekiyor? Reformizmin öğrenci gençlik içinde güç kazanması gerçeğini, sadece reformizmin düzen içi geri platformu ve bunun "avantajları" üzerinden mi anlamak gerekir? Eğer sorun böyle anlaşılırsa, bu değerlendirme özellikle devrimci hareketin kitle çalışmasında kendi pratiğini, kendi tarzını sorgulamasını, bu alandaki zaafların görülmesini ve aşılmasını engelleyecektir. Reformizmin sadece öğrenci kitlesinin geri yönleri üzerinden politika yapması ve kendiliğinden hareketin kuyruğuna takılması sayesinde güç kazanmayı başardığını söylemek, kendini aldatmaktır. Zira bu, genel planda bir takım doğruları içeren bir tahlil olmakla beraber, sorunu devrimci pratik görevler üzerinden kavramak açısından hiç de yeterli bir yaklaşım değildir.

Reformizm gücünü mevcut geriliği örgütlemesindeki başarısından mı alıyor?

Herşeyden önce şunu görmek gerekir ki, reformizmin etkilediği kesim, mücadele etme isteği ve ileri çıkma potansiyeline sahip olan bir kitledir. Reformizmin kitlelerin geri eğilimleri üzerinden politika yaptığı bilinen bir gerçektir. Ama bu, reformizmin mevcut geriliği "olduğu gibi" örgütlediği ve asıl başarısının da buradan kaynaklandığı anlamına gelmiyor. Reformizm sadece mevcut geriliği örgütlüyor ise, ileriye çıkma eğilimi taşıyan, devrimci arayış içinde olan ya da bunun dinamiklerine en fazla sahip olan kesimler neden gidip de reformizmin etkisi altına girsinler? Demek ki onları çeken "başka şeyler" de var.

Öğrenci kitlelerinin reformist grupları daha cazip bulmaları, mevcut sorunlarına ve ileriye dönük arayışlarına bugün için onların devrimci gruplara göre görece daha "çekici" bir yanıt verebildiklerini gösteriyor. Bu yanıt, devrimci açıdan son derece yetersiz, politik görevler alanında geri, örgütsel bakımdan şekilsiz, militan ve kararlı bir mücadele anlayışından uzak bir içerikte de olsa, bu durum yukarıdaki gerçeği değiştirmemektedir. Reformist gruplar, öğrenci kitlesinin özellikle ileriye çıkma ve devrimcileşme potansiyeli taşıyan, genel toplumsal-politik sorunlara olduğu kadar kendi özgül sorunlarına da duyarlı olan kesimleriyle ilişki kurmak ve geliştirmek noktasında görece bir başarı içindedirler. Hangi tarzda sorusunun yanıtı doğal olarak "reformist tarzda" olacaktır.

Ama mevcut eğilimlere yanıt verebilmek, mevcut dinamiklerle buluşabilmek noktasındaki başarı, öğrenci hareketinin mevcut düzeyinin ve dönemin koşullarının reformizm lehine olmasından kaynaklanan nesnel ve kaçınılmaz bir sonuç olarak görülemez. Reformizmin elbette ki nesnel zeminden de destek bulan başarısı, büyük ölçüde devrimci hareketin öznel plandaki zaaflarının ürünü olan başarısızlığının bir sonucudur. Sorunu "mutlak" bir nesnellik üzerinden izah etmeye kalkmak işin kolayına kaçmak olacaktır. 23 Mart öncesinde devrimci grupların ÜÖP nezdinde gençlik kitlelerini etkileyip seferber edebilmesi örneğinin kendisi bile, devrimci hareketin öğrenci hareketiyle buluşabilmesinin nesnel zemininin fazlasıyla mevcut olduğunu gösterir. Zira Şubat-Mart eylemliliklerinde yaşanan bu kısmi ve geçici buluşma, devrimci hareketin çeşitli zaaf ve zayıflıklarına rağmen gerçekleşebilmiştir. Bu zaaf ve zayıflıklar aşılamadığı gibi, üstelik "zafer" sarhoşluğuyla daha da derinleşince, 23 Mart sonrasında devrimci hareket kitleler üzerindeki etkisini yeniden kaybetmiştir. Reformist platformlardan uzaklaşma ve ÜÖP nezdinde devrimci harekete yakınlaşma eğilimi gösteren önemli bir kitle, "aradığını bulamayınca", gerisin geri reformizmin etkisi altına girmiştir.

Reformistlerin avantajları devrimcilerin kaçınılmaz dezavantajları mıdır?

Reformizm, henüz devrimci olmayan, düzenin ideolojik-politik etkisini üzerinde çok yönlü olarak taşıyan kesimleri etkileyebilmek

açısından doğal olarak belirli avantajlara sahiptir. Yanısıra başka bazı avantajları da vardır. Örneğin sermaye iktidarının devrimci örgütleri hedef alan fiziksel terörü alanı reformistlere açmaktadır. Öte yandan, sermaye iktidarı ve gerici burjuva kamuoyu, yokedemediği hareketi düzen içine, yani reformist bir platforma hapsetmek yönünde bilinçli bir tutum içindedir. Bu kendisini, reformizmi yasal ve meşru, devrimci hareketi ise yasa dışı ve dolayısıyla gayrı meşru ilan etmek, reformistleri devrimci harekete karşı yer yer kerhen destekleyen tutumlar içine girmek vb. politikalarla somutlamaktadır. Ama şunu da görmek gerekir. Düzen bu alanda karşı-devrimci saldırısını, devrimci hareketin öznel zaaflarının yarattığı boşluklar, kitlelerle arasındaki kopukluk ve yer yer yaşanan gerilimler vb. üzerine inşa etmektedir. Özellikle reformist gruplar son derece bilinçli bir biçimde bu gerilimleri devrimci harekete karşı kullanmaktadırlar.

Ama sorunun asıl canalıcı noktası, devrimci hareket ile kitleler arasındaki (burada sözkonusu olan özellikle kitlelerin arayış içinde olan ve ileriye çıkma eğilimi taşıyan kesimleridir) bu gerilimlerin kitlelerin "geriliği" üzerinden açıklanamayacak oluşudur. Devrimci bir önderlik, soruna bu şekilde yaklaşamaz. Kitlelerin mevcut geriliği onun için verili bir durumdur ve devrimci öncünün misyonu da zaten tüm bunları pratikte gözetmek ve değiştirmektir. Mevcut gerilimlerin yaşanması ve aşılamaması gerçeği karşısında, devrimci gruplar dönüp öncelikle kendi önderlik tarzlarını, kitle çalışması içindeki zaaflarını sorgulamak durumundadırlar.

Marksist devrimci bir bakışaçısı, reformizmin güç aldığı nesnel zemini ve dönemin koşullarını mutlaka hesaba katar. Ama pratikte kendisinin önderlik alanındaki yetersizliklerini bu nesnellik üzerinden açıklamaya başladığı bir noktada, nesnelliğe teslim olmaya ve önderlik misyonunu yitirmeye başlıyor demektir. Hele de üzerinde tartışılan kesim, öğrenci kitlesinin geneli değil de onun mücadele içinde yeralan, arayış içinde olan, ileriye çıkma ve devrimcileşme dinamiklerini en fazla barındıran kesimleri ise, "nesnel"lik üzerine oturan bakışaçısı, üzerinde ciddi bir şekilde durulması gereken bir zayıflığın göstergesidir.

Devrimci gençlik grupları için temel sorun, kitle dışı çalışma tarzının aşılamaması, kitle mücadelesine önderlik kapasite ve yeteneğinin gösterilememesidir

Devrimcilerin kitle içindeki çalışma tarzının sorunlarını ve reformistlerin bu alanda ne yaptıklarını tartışmadan önce, öncelikle şunu vurgulamak gerekir. Devrimci gençlik grupları kitle çalışmasını örgütlemek noktasında daha işin abc'sinde ciddi bir zayıflık içindedirler.

Büyük ölçüde kitleden kopukturlar. Oysa reformistler kitlelerin içindedirler, geniş kitlelerle "doğal" yollardan ilişki kurmak ve geliştirmek noktasında devrimci hareket ile karşılaştırılamayacak ölçüde daha "sosyal", daha "aktif", daha "örgütlü" ve daha "motive" bir durumdadırlar. Bir çok imkanı kitle çalışmasının bir aracı haline getirebiliyor, kendilerine yeni araçlar yaratabiliyorlar. Mevcut bağları ne kadar köklüdür, ne kadar politiktir, ne kadar kalıcıdır, ne kadar örgütlüdür vb. tartışmalar bir yana bırakılırsa, geniş kitlelerle ilişki kurmak ve geliştirmek noktasındaki başarılarını teslim etmek gerekir. Ama bu "başarıyı" devrimci hareketin aynı alandaki başarısızlığı üzerinden kavramak koşuluyla. Reformist hareket devrimci hareketin kitle çalışması alanında bıraktığı boşlukları doldurarak ve kitleler olan uzaklığını kullanarak "başarı" kazanmaktadır.

Devrimci gençlik grupları ise, kitleye dönük örgütlü ve istikrarlı bir faaliyet yürütmek bir yana, daha çok genel politik müdahale ve bire bir ilişkiler üzerinden kazandıkları unsurları dahi eski doğal çevrelerinden kopmakta ve dar grup ilişkileri içinde gitgide kitle dışı bireyler haline gelebilmektedirler. Devrimci gruplara yakınlaşma, daha etkin bir kitle çalışmasının yolunu açacağı yerde, kitlelerden uzaklaşma sonucunu doğurmaktadır. Tabi bu sorun, devrimci demokrat grupların genelinin, kitle mücadelesine önderlik ihtiyacına, bunun gerektirdiği bir bakışaçısına ve çalışma tarzına sahip olmamaları, bunun pratiğinde zorlandıkları ölçüde kendilerine özgü kitle dışı dar bir tarz yaratmaları sorunuyla birlikte anlaşılabilir. Böyle bir tarz, hiçbir biçimde kazanılan insanları bire bir ilişkiler üzerinden (ideolojik-politik eğitim vb.) devrimcileştirme ihtiyacı ile gerekçelendirilemez. İdeolojik-politik eğitim, devrimci grupların kendi organ ya da birim çalışmaları üzerinden yanıtlanması gereken

önemli bir ihtiyaçtır. Ama bu ihtiyaç ne kitle içindeki çalışmanın yerine ikame edilebilir, ne de kitle içindeki çalışmadan, onun pratik sorun ve görevlerinden kopartılarak başarıyla yerine getirilebilir. Kitle dışılık bir tarza dönüşünce, bu kaçınılmaz olarak, kitlelerin mevcut ruh haline, eğilimlerine, kitle mücadelesinin dinamiklerine, gelişme süreçlerine vb. karşı yabancılaşmayı da sonuç olarak üretecektir. Geleneksel devrimci akımların önderlik sorununa ilişkin çarpık kavrayışı ile birlikte düşünüldüğünde, bu yabancılaşmanın yarattığı sonuçlar daha da vahim olacaktır.

Örneğin, pratikte kitlelerden kopuk, dar grup ilişkileri içindesin, ama devrimcilikte ilk öğrendiğin şeylerden biri de "devrimciler kitlelerin gerçek önderleridir" sözü olmaktadır. Bu durumda kafanda tasavvur ettiğin ya da kitaplardan öğrendiğin (!) bir kitleyi, dışarından ve genellikle de yukarıdan seslenerek mücadeleye çağırıyor, eylem şemaları, örgütlenme modelleri, mücadele biçimleri, taktikler, politikalar ve şiarlar sunuyorsun. Burada önerilenlerin genel planda doğruluğu-yanlışlığı bir yana, kitle içinde çalışmadan ve mevzi kazanmdan, tüm bunların pratikte karşılık bulması mümkün değildir. Yanısıra, perspektifler genel planda ne kadar doğru olsa da, böyle bir tarz ve bakışaçısının pratikte doğru halkalar yakalayabilmesi de mümkün değildir. Devrimci önderliğin abc'si kitlelerin nabzını elinde tutabilmek, kitle hareketini yerinde ve zamanında tayin edici halkalardan yakalayarak ileriye çekebilmektir. Bu ise ancak kitle içinde etkin bir çalışma yürüterek, sağlam mevziler kazanarak başarılabilir.

Devrimci grupların görece başarısızlığında, kitle çalışmasına ciddiyetle eğilmemenin ya da bunun üstesinden gelemeyerek geri çekilmenin; reformist grupların görece başarısında ise, kitlelerle kolay ilişki kurmanın ve geliştirmenin, kitle içinde ısrarlı çalışmanın, onun günlük yaşantısına girmenin payının büyük olduğu açıktır. Devrimci gençlik gruplarının kitle çalışması alanında ciddi bir şekilde zorlanması sorununun nedenlerinin anlaşılması, daha somut ve kapsamlı bir değerlendirmeyi gerektirir. Biz burada yakıcı önemde gördüğümüz bu soruna daha çok dikkat çekmeye çalışıyoruz.

Burada değinilmesi gereken bir diğer nokta da, devrimci grupların kitle mücadelesine, kitle eylemlerine yaklaşım tarzındaki hatalardır. Bu kitle dışılığın derinleştirdiği bir sorun olmakla birlikte, sadece bunun üzerinden anlaşılamaz. Devrimci gruplar kitle hareketine devrimci önderlik yapmayı ya da devrimci mücadele vermeyi, her koşulda "en militan" eylem biçimini önermek ve savunmak çerçevesinde kavrayabiliyorlar. Dahası, bu konuda bir de kendi aralarında grup rekabetinin basıncıyla hareket ediyorlar. Bir eylem biçimi önerilirken, kitlelerin mevcut durumu, eğilimleri, neyi nereye kadar yapmaya hazır oldukları, kitlelerin ve özellikle ileriye çıkma potansiyeli taşıyan kesimlerinin nabzının tutulması, kendi önderlik kapasitesinin imkanları ve karşılıklı güç dengelerinin değerlendirilmesi üzerinden değil, gerçek hayattan kopuk şemalar ya da "günün devrimci görevleri" üzerinden yaklaşılabiliyor. Oysa "günün devrimci görevleri" ayakları yerden keserek mevcut kitle dinamiğini heba etmek değil, kitle hareketini ileriye çekmenin, politikleştirip militanlaştırmanın yolunu açmaktır. Kitle içinde ısrarlı bir şekilde çalışarak, her türlü araç ve eylem biçimini kullanarak adım adım bu süreci örmektir.

Militan eylemleri öne çıkarma ve harekete bunun üzerinden müdahale tarzı, belirli bir anda kitle mücadelesinin dinamikleriyle buluşabildiği noktada "geçici" başarılı sonuçlar verebilir. '96 yılı başındaki Taksim eylemi ve ardından İstanbul Üniversitesini işgal olayı bunun örnekleridir. Ama bakışaçısı ve tarz değişmediği için, bu imkanlardan ileriye dönük olarak yararlanmak mümkün olamamıştır. "Bir, iki, üç, daha fazla işgal, daha fazla direniş!" şiarı militan eylemlere dönük hazırlığın bir ajitasyon öğesi olarak isabetli bir slogandır. Ama, her koşulda bir eylem çağrısı, sürekli ve daha ileri düzeyde kendini üreten militan kitle eylemleri beklentisi olarak ifade ediliyorsa eğer (ki İ.Ü. işgali sonrasında buna dönüşmüştür), bu, militan eylemi yerinde ve zamanında daha ileriye sıçratmanın değil, kendi başına bir araç olarak görmeye başlamanın bir ifadesidir.

Önemli bir diğer sorun, devrimci grupların eylem öncesi hazırlık süreçlerindeki ataletidir. Militan eylem biçimlerinin kendi içinde bir amaç haline gelmesi, kitleye dönük çalışmaya süreklilik kazandıramamak gibi temel sorunlarla birlikte düşünüldüğünde, başarısızlığın yanısıra kitleler olan uzaklığının büyümesi sonucunu da doğurmaktadır. Nitekim reformist gruplar da devrimci hareketin unsurlarına "hazır yiyici",

"ikameci", "dar grupçu", "reklamcı", "sekter", "tepeden bakıcı" vb. sıfatlarla saldırarak kitle nezdinde prim yapmaktadır.

Öncelikle sorunun kaynağına inilmelidir

Devrimci gençliğin kitle mücadelesine önderlik kapasitesi ve yeteneği gösterememesi sorunu daha pek çok yönden tartışılabilir. Örneğin devrimciler arası güç birliği ve hareketin daha geniş kesimleriyle eylem birliği sorununa yaklaşım tarzı; ideolojik-politik mücadele alanındaki belirgin zayıflık; gençlik kitlesinin sosyal-kültürel alandaki ihtiyaçlarına devrimci içerik ve tarzda doyurucu yanıtlar verme alanındaki zayıflık; akademik-demokratik talepler ile yerel özgün sorunlar mücadelesini birleştirmek alanındaki belirgin zayıflık vb... Bunların ayrıca tartışılması gerekiyor.

Devrimci hareketin yaşadığı tıkanıklığı aşmasının ve öğrenci hareketiyle birleşmesinin yolu kuşkusuz reformistlerin kitle içindeki çalışma ve örgütlenme tarzını benimsemek olamaz. Reformistlerin tarzı, onların düzen içi konumlardan bağımsız değildir. Vurgulanmak istenen, reformistlerin tarzını benimsemek değil, öğrenci gençlik kitlesi içinde çalışmada reformistlerin görece başarısı ile devrimci hareketin görece başarısızlığını bir bütünlük içinde anlayabilmektir. Yineliyoruz, reformistlerin kitle içinde güç kazanması, devrimci hareketin kitle içinde çalışma tarzındaki zaaflarının yarattığı boşluğu doldurmasından, yer yer bunu devrimci harekete karşı bilinçli bir tarzda kullanmasından kaynaklanmaktadır.

Bu sorun biçimsel yaklaşımlarla reformizmin tarzına devrimci bir içerik monte etmeye çalışılarak aşılamaz. Devrimci gençlik grupları öncelikle kendi sorununun kaynağına inmeyi başarabilmelidirler. Örneğin otonom gruplarının ya da taban örgütlenmelerinin geniş öğrenci kitleleri içinde bir çekim merkezi oluşturabildiğini ve bunların içinde çalışmanın reformizmin başarısında belli bir rol oynadığını görüp de, kendi kitle dışılığını çalışma tarzındaki temel zaaflar üzerinden kavrayamayan bir bakışaçısı, "çözüm olarak" şunu üretebilecektir. "Biz de kendi 'devrimci' otonom örgütlerimizi ya da kendi 'derneklerimizi' kurmalıyız. Demek ki kitleselleşmenin yolu buradan geçiyor."! Bu bakışaçısı, dernek, otonom, birim örgütlenmeleri, gençlik cephesi vb. örgütsel şemaları gene eski kitle dışı tarzıyla yukarıdan aşağıya doğru direktiflerle ve kendi dar grup ilişkileri çerçevesinde hayata geçirmeye çalışacak ve sonuçta bir kez daha başarısızlıkla karşılaşacaktır. Böyle bir tarz sadece başarısızlık değil, aynı zamanda kitle mücadelesinin gelişimine zarar veren sonuçlar üretmektedir. Başarısızlık ise, bu kez tersten bir savrulmaya yol açabilmektedir.

Komünistler bugüne kadar, öğrenci gençlik kitlesine yönelik devrimci politik müdahaleyi genel toplumsal/özgün-akademik sorunlar bütünlüğü içinde etkili kılmanın ve süreklilik kazandırmanın, sürecin önünü açmada tayin edici önemde olduğunu vurguladılar. Bu hala temel ve acil bir görev olarak önümüzde durmaktadır. Ama devrimci politik müdahale, genel propaganda faaliyeti yürütmek ya da birebir ilişkiler üzerinden kadro örgütlemek değildir. Kitle içinde çok yönlü ve derinlemesine çalışmadan, bu alandaki her imkanı gözetip devrimci bir tarzda değerlendirmeden, değişik yaratıcı araçlar kullanmadan, etkin bir devrimci politik müdahale pratiği de örgütlenemez. Devrimci politik müdahale, gençlik kitlesine dönük faaliyetin eksenini, pratikte kullanılan her aracı ve atılan her adımı bağlamaya çalışacağımız temel devrimci hattı gösteriyor. Ama hiçbir önderlik kitleleri bir adımda bu hatta sıçratmayı başaramaz. Kitle hareketinin kendine özgü bir gelişme mantığı, ileri ve geri olanı birlikte barındıran dinamikleri, eşitsiz, sıçramalı, geriye dönüşlü süreçleri vardır. Devrimci politik müdahalenin başarısı, kitle içinde çok yönlü çalışmanın, kitlelerin "geri" ya da "ileri" çeşitli mücadeleleri, eylemlilikleri, örgütlülükleri içinde yer almanın, hareketi sürekli kendi pratik deneyimleri üzerinden eğiterek daha ileriye çekme çabasının toplam bir ürünü olarak ortaya çıkar.

Eğer devrimci hareket, kitle mücadelesinin dinamiklerini ve gelişme süreçlerini gözeten, kitlelerin mevcut eğilimlerini ve ihtiyaçlarını kavrayan, ona devrimci tarzda yanıt verebilen etkin bir kitle çalışması pratiği sergilemeyi başarırsa, reformizmin avantajları kolaylıkla boşa çıkartılabilecektir. Bu başarıldığı koşullarda, ileriye çıkan ve arayış içinde olan kesimlerin ilk durağı reformizm olmayacağı gibi, reformizm şu ya da bu şekilde etkilediği kesimlere bir son durak olmayı da başaramayacaktır.

Sınıf çalışmasının sorunları açısından göçmen işçiler:

Bulgaristan'dan Türkiye'nin varoşlarına...

İşçi sınıfının bir parçası olan göçmen işçilere yönelik bazı gözlemlerimi yoldaşlarımla paylaşmak istiyorum. Bunlar bir araştırma ya da incelemenin bilimsel sonuçları değil, sadece bireysel gözlemlerimdir. Çok kısa bir süreçten ve sadece belli bir bölgeyi kapsayan bir çalışma sürecinden çıkarıldıkları için kuşkusuz eksiklikleri, belki yanlışları da vardır. Ancak büyük ölçüde 1989'daki büyük göç ve daha sonrasında Bulgaristan'dan gelen göçmen işçilerin gerçekliğini ifade ettiğini düşünüyorum. Kuşkusuz, nasıl ki her alevi işçinin bir ilerici, her Kürt işçinin bir devrimci olmasını beklemiyorsak, her göçmen işçinin de aşağıdaki değerlendirmelere bire bir oturan özelliklere sahip olması beklenemez. Gerçekten de öyle Alevi ve Kürt işçilerle karşılaştım ki, sınıf bilinci açısından MHP'li işçiden kat be kat daha geri idiler. Göçmen işçilere ilişkin olarak yaptığım gözlemlere de bu gözle bakılmalıdır.

Herhangi bir fabrikada göçmen işçilerle tanıştığımda, ilk gözümüze çarpan şey çalışkanlıkları oldu. İşe bağlılık, korkunç bir çalışma disiplini, itaat gibi konularda Türk/Kürt işçilerden çok farklılar, hatta bir çoğu tümüyle zıt özelliklere sahipler. Yıllarca izin kullanmayan, bir gün bile işe geç kalmayan, işverenin istediği her mesaiye gelen, hatta "mesai kaçırmayan" göçmen işçilerle tanıştım. Çalışmayı bir ibadet gibi görme benzetmesi sanıyorum çok abartılı olmayacaktır.

Belli oranda bir sınıf bilinci olmayan her işçi, işvereni kendisini sömüren, sırtından para kazanan biri olarak değil, kendisine ekmek kapısı açan biri olarak görür. Normal olarak, böyle bir anlayış giderek beraber çalıştığı işçi arkadaşından daha çok işverene yakınlaşmayı getirecektir. Göçmen işçiler açısından da böyle bir olgu olduğu düşünülebilse de, bence temelde yatan şey biraz daha farklıdır. Göçmen işçiler aslında işverene değil, işe bağlılık taşıyorlar. Kuşkusuz birbirini etkileyen, içiçe geçmiş özelliklerdir; ama sanıyorum işverene bağlılık daha çok kişisel hırs, yükselme arzusu gibi daha çok belli bir anlayışa özgü iken, işe bağlılık kişisel bir boyutu olmakla birlikte daha çok kültürel-toplumsal bir özellik taşıyor. Göçmen işçilerde daha çok geçmiş süreçlerden gelen kültürel-toplumsal özelliklerin baskın olduğunu düşünüyorum.

Göçmen işçilerin yoğun olarak çalıştığı bir fabrikada dikkat çeken bir başka nokta ise aralarındaki dayanışmadır. Bu sınıf dayanışması değil, daha çok farklı bir toplumda yaşayan alt kültürden insanlar arasında kendiliğinden oluşan bir dayanışma özellikleri göstermektedir. Örneğin Almanya'da çalışan Türkiyeli işçilerin aralarındaki ilişki ya da Kürdistan'ın belli bölgelerinden göçen halk arasındaki sosyal-kültürel dayanışma gibi. İşverene ve sömürüye karşı işçilerin dayanışma içinde olmaları gerektiği gibi bir bilinçle hareket etmedikleri için, bu dayanışma anlayışı aynı fabrikada çalışan Türk- Kürt işçileri de içine alacak bir sınıf dayanışmasına dönüşebilecek bir zemine sahip değil. Göçmen işçilerin kendi dışlarındaki unsurlara karşı ilgisiz kalmalarının gerisinde aynı zamanda diğer işçilere karşı duyulan güvensizliğin olduğunu düşünmek mümkün.

Göçmen işçilerle Türk/Kürt işçiler arasındaki en büyük farklılıklar ise sosyal yaşam tarzları arasındadır. Göçmenlerin ağırlıkta olduğu semtler, diğer emekçi semtlerine göre bakımlılığı, düzeni ve temizliği ile dikkati çeker. Kürt ve Alevi semtlerindeki ağır hava ve karmaşanın yerini, daha düzenli bir yerleşim ve ferahlık alır. Kuşkusuz bu gelir düzeyi ile doğrudan bağlantılıdır. Ancak aynı zamanda kültürel bir sorundur da.

Göçmen işçilerin çoğu, eğer çocuklarının bakım sorunu yoksa, karı-koca çalışırlar. Bu konuda yerli işçilerde sıkça görülen kadınları çalıştırmama ya da "geçimlerini

sağlayabiliyorsa" yalnızca kocanın çalışması gibi geri bir anlayışları yoktur. Bunun "sosyalist" rejimlerin yarattığı bir kültürel gelişmenin ürünü olduğunu düşünüyorum. Sadece eşler değil, çalışacak yaşa gelmiş herkes mutlaka çalışıyor. Ne iş yaptığı sorulduğunda, rahatlıkla "ev kızıyım" diyebilecek bir göçmen kıza rastlanabileceğinizi sanmıyorum.

Göçmen kadınları, yerlilere göre oldukça rahat ve açıktır. Gerici feodal değerlerin kültürel etkisini hala sürdürdüğü bir toplumda, bunun yarattığı değerler çatışmasını tahmin etmek çok zor değildir. Kapitalizmin zorlaması karşısında evin gereksinimlerini karşılamak için çalışmak zorunda kalan ve sayıları hızla artan kadın işçiler, toplumsal ve siyasal süreçlerde kadınların da yer almaya başlamasını sağlamışlardır. Ancak, hala büyük ölçüde çalışan kadınlar sosyal ilişkilerinde bir dönüşüm yaratma sürecinin başındadırlar. Göçmen işçi kadınlar, sosyal özellikleri, rahatlık ve açıklıkları ile toplumsal ve siyasal süreçlerde yer almaya daha yakın bir konumdadırlar.

Feodal bir takım kültürel değerler ve alışkanlıklardan sıyrılma, çocuk sayılarının azlığı ile de kendisini gösteriyor. Evli olan çocuklarla aynı evde yaşamak gibi durumlar görülse de, bu, diğer işçilere göre daha seyrek ve daha çok maddi yaşam koşullarının zorlaması sonucudur.

Ancak belki de hepsinden daha önemli olan bir olgu, göçmen işçilerin fabrikalarda çalışma yoğunluğudur. İnşaat işçiliği, seyyar satıcılık, esnaflık, şöförlük vb. ara işlerde Türk/Kürt nüfus daha yüksek oranda yer alırken, fabrika işçiliğinde göçmen işçilerin oranı belirgin biçimde daha yüksektir. Kürdistan'dan ya da Anadolu'dan gelmiş, toprakla bağını yeni koparmış ve fabrika çalışmasına yabancılık duyan birisinin ara işlere yönelmesi ne kadar doğalsa, yıllarca bir fabrika disiplininde çalışmış birinin fabrika işçiliğine yönelmesi de o kadar doğaldır. Kaldı ki göçmenler, Bulgaristan'ın kırsal bölgelerinde de geliyor olsalar, kalifiye tarım işçileri olarak çalışmışlardır.

Sendika istatistiklerini incelendiğinde görülecektir; işçilerde eğitim oranı yükseldikçe, ev sahibi olma oranı azalmaktadır. Kuşkusuz bu, eğitim oranı düşük olan işçilerin daha fazla mülkiyet tutkunu olmalarına işaret etmez. Daha çok yaşam tarzı ve sınıf farklılıklarına işaret eder. Bir fabrikada idari personel olarak çalışan lise ya da yüksekokul mezunu, kendisini küçük-burjuvazinin bir parçası olarak görür; daha iyi bir semtte yaşamak ister, daha pahalı zevkleri vardır. Aldığı ücret yüksek de olsa kira, yol, yiyecek, giyecek harcamaları yüksektir. Bu nedenle bir gayrimenkul edinmesi ya da kooperatife girmesi daha güç gerçekleşir ya da bu yaşam tarzını sürdürme isteğinden dolayı ikincil plana düşer. İşçilerde ise bu tür bir anlayış yoktur. Tam tersine, başını sokacak bir ev sahibi olmak her şeyden önce gelir. Bu yüzden bir çok işçi, ya bir gecekondu yaparak ya da bir arsa almaya çalışarak kendisini, daha doğrusu geleceğini bir ölçüde garantiye almaya çalışır. Göçmen işçilerde de ev sahibi olmak arzusu çok temel bir özelliktir. Ailedeki herkesin çalışması ve çok çalışma sayesinde kısa sürede ev sahibi olmayı bir çoğu başarmıştır. Ama bu nedenle göçmen işçilerde aşırı bir mülkiyet tutkusu olduğu düşüncesini pek doğru bulmuyorum. Yıllarca "sosyalizm" koşullarında yaşamış olmaları, dolayısıyla sermaye biriktirme şanslarının olmaması, onlarda kapitalizm koşullarında sermaye oluşturma isteğini (ya da zorunluluğunu) kuşkusuz doğurabilecektir. Ancak şu anki gerçeklik farklıdır; daha çok yaşam koşullarını güvenceye alacak bir mülkiyet arzusudur sözkonusu olan.

1989'da Bulgaristan'dan gelen göçmenlere sınır kapıları ANAP hükümeti döneminde açılmıştır. Bu yüzden olmalı, göçmen işçilerin çoğu ANAP'ı desteklerler. Dinin ya da milliyetçi akımların belirgin bir etkisinden sözedilemez. Sosyal örgütlülükleri ise çok zayıftır. Kurulmuş dernekleri olsa da, diğer topluluklarla, özellikle de Alevi ve Kürt illerinden gelenlerle karşılaştırıldığında oldukça etkisizdir. Bir çok işçi semtinde köy derneklerine varana kadar bir çok dernek olmasına karşın, göçmen işçilerde bu türden bir dayanışma pek güçlü değildir. Belki bu, diğer topluluklar gibi korumayı amaçladıkları belirgin bir kültürün olmamasından kaynaklanıyor. Ya da örgütlenme deneyimi ve alışkanlıklarının yetersizliğinden...

Türk/Kürt işçilere yönelik yaklaşımları ise

daha çok onların tembellikleri üzerinde şekilleniyor. Kahvelerin çalışmayan insanlarla dolu olduğunu, yoksulluğun nedeninin insanların bu tembellikleri olduğunu düşünüyorlar. Bu düşünüş tarzları nedeniyle, fabrikada da doğal olarak diğer işçilerin karşısında ve işverenin yanında bir pozisyona sürükleniyorlar. Ülkedeki toplumsal-politik gelişmelere bakışları biraz böyle bir prizmadan geçerek, biraz da bir "misafirlik" ruh hali altında şekilleniyor.

Türk/Kürt işçilerin göçmen işçilere yaklaşımı

Türk/Kürt işçilerin göçmen işçilere yaklaşımlarını, göçmen işçilerle hiç karşılaşmamış olsa bile, işçilerle biraz ilişkisi olan birinin tahmin etmesi güç değildir. Her şeyden önce göçmenlerin en ağır koşullarda ve düşük ücretle çalışmaları, üstelik bunu canla başla yapmaları, başlı başına bir rahatsızlık konusudur. Diğer işçiler de bu tarz bir çalışmaya zorlanacaklarının bilincindedirler. Marx'ın adını bile duymamış bir işçi bilir ki, 900 işçinin ve 100 işsizin olduğu bir yerde, ücretleri belirleyen 900 işçi değil, 100 işsizdir. Bu nedenle de göçmen işçiler, diğerlerin gözünde, ücretlerinin düşük kalmasının ve daha hızlı çalışmaya zorlanmalarının nedenidirler.

Göçmen işçileri kendi aralarında kapalı bir dayanışma içinde olmaları ve diğer işçilere güvensizlikle (karşılıklı olarak) yaklaşmaları, sınıf mücadelesini de olumsuz şekilde etkilemektedir. Sendikal hareket içinde işverene daha yakın olarak aldıkları konum, diğer işçilerin de göçmenlere karşı yaklaşımlarını olumsuz etkilemektedir.

Özellikle Türk işçilerin göçmen işçilere yaklaşımlarında etkili olan başka bir öğe de milliyetçiliktir. Her ne kadar yarım milyon civarında insan "soydaşımızdır" propagandasıyla ve sosyalizmin prestijini yerle bir etmek için "milliyetçilik" rüzgarıyla getirilmişlerse de, onların kimlikleri başka bir ülkede ve bambaşka koşullarda oluşmuştur. "Nerelisin?" sorusuna verilen "Bulgaristan" cevabı, "büyük Türk gururu"nu yaralıyor olsa gerek. Ayrıca milliyetçi anlayışlar dünyanın her yerinde, çoğu kez alt kültürleri karşısına alan bir anlayışa sahiptirler. Nitekim Avrupa'daki Türk/Kürt işçiler milliyetçi-muhafazakar partilere değil, sol partilere ve yeşillere daha yakın dururlar. Ancak Türkiye'de sol veya devrimci hareketlerin azınlıklara ya da alt kültürlere karşı ciddi bir politikasının olmaması nedeniyle bizde durum daha farklıdır. (Kendisini sol bir hareketten çok bir alt kültürler toplamı gibi ifade eden ÖDP'yi belki burada biraz ayırmak mümkündür. Ama buradaki ayırma, bir sol hareketin perspektiflerinin sosyalizme taşıyıcılığı üzerinden değil de, yeşiller benzeri tarzından dolayıdır.) Önceki dönemlerde gelen ve daha çok Ecevit şahsında DSP'ye yakınlık duyan göçmenler ise gözlem alanımızın dışındadır.

Göçmen kadın işçilere yaklaşım, bir başka dikkat çekici noktadır. Göçmen kadınlar sosyal ilişkilerinde daha açık ve rahat hareket ettikleri için, çoğu kez olumsuz bir yaklaşımın hedefi olabiliyorlar. Ancak farklı özelliklere sahip kültürlerin biraraya gelişlerinin toplumların kültürel değişimini hızlandıran bir faktör olarak görmek ve bunun modern bir işçi sınıfının gelişmesine katkıda bulunacağını düşünmek mümkündür.

Kapitalist işverenler açısından göçmen işçiler

Sermaye şu anda içinde bulunduğu kriz döneminde sınıfın en ufak bir kıpırdanmasından bile büyük bir rahatsızlık duymaktadır. Bu yüzden kapitalistler sürekli olarak işçi sınıfına ve emekçilere karşı çeşitli biçimlerde saldırılar düzenlemektedirler. Bunlar sendikasızlaştırma, taşeronlaştırma, tensikatlar, kaçak ve sigortasız işçi çalıştırma, sendikalaşmayı engellemek için işçileri birbirinden yalıtma, kağıt üzerinde gerçekleştirilen çeşitli oyunlar, sendika bürokratları eliyle sınıfı denetim altına alma gibi çok çeşitli şekillerde ortaya çıkmaktadır.

Sendikal hareketten ve sınıf hareketinden uzak bir tavır alan göçmen işçiler, çeşitli özellikleri ile kapitalist işverenlerin işine geliyorlar. İşverenler göçmen işçileri çalıştırmayı sınıf hareketini engellemenin bir aracı olarak kullanmaya çalışıyorlar. İşçilerin tümünü olmasa da ağırlıklı bir kısmını

göçmenlerden seçmek, aslında kendi aralarında kapalı bir topluluk oluşturan göçmen işçilerle diğer işçiler arasındaki güvensizliği beslemek anlamına gelmektedir. Bu bir de çeşitli spekülasyonlarla beslenirse, sonuçta müthiş bir olanak haline gelir. Bazı yerlerde sendikal hareketle ilgilenen işçilerin çıkarılıp yerine göçmen işçilerin alındığını, bazı yerlerde ise bilinçli bir tarzda göçmen işçilerin bu amaçla çalıştırıldığını görmek mümkündür.

Göçmen işçilerin sorunları ve yaklaşım

Gerçekte göçmen işçiler de diğer işçilerin yaşadığı sorunları katmerli bir şekilde yaşıyorlar. Herşeyden önce farklı bir kültür olmanın getirdiği çeşitli sorunlar vardır. Bunlar elbette kültürel sorunlardır ve uzun süreçte çözümleri gelişecektir. Bu kültürel özelliklerin bazıları sınıf hareketinin gelişmesi için olumlu olabilecek, öne çıkartılarak yararlanılabilecek özellikler iken, bazıları da mücadele etmeyi gerektiren özelliklerdir. Bu ayrıntılara ise mücadelenin canlılığı içinde dikkat etmek ve bu ortamda müdahale etmek gerekir.

Ayrıca, her toplu göç olayı çeşitli sorunları ve olanakları da beraberinde getirir. Nasıl ki Kürt ve Alevi nüfusun büyük şehirlere göçü, şehirlerin varoşlarında yeni bir dinamik yaratmışsa, göçmenlerin göçü de daha küçük ölçüde, daha sınırlı bir dinamik yaratmıştır. Örneğin göçmen işçiler Türkiye'ye gelirken, yıllardır çalışmalarının karşılığında Bulgaristan'da oluşan sosyal haklarını beraberlerinde getirememişlerdir. Bulgaristan'da 20 yıl çalıştıktan sonra Türkiye'ye gelen bir işçinin emekliliği için sadece burada çalıştığı süre gözönüne alınmakta, 20 yılı yok sayılmaktadır. Belirli bir yaşın üzerindeki göçmen işçiler için artık emeklilik bir hayal olmuştur. Bu konuda çeşitli dönemlerde bazı vaatler verilmişse de, bugüne kadar bir şey yapılmamıştır. Bu sorun kendi başına, işçilerin nemalarına hükümet tarafından el konulması kadar önemli bir sorundur.

Bulgaristan'da çeşitli ulusal baskılarla karşılaşan bu insanlar, ulusal baskının ne demek olduğunu bizzat görmüş ve yaşamışlardır. Köylerinin adları değiştirilmiş, çocuklarına kendi isimlerini koymaları yasaklanmış, sünnet düğünleri yasaklanmış, asimile edilip Bulgarlaştırılmaya çalışılmışlardır. Aynı sorunlar bugün de Türkiye'de yaşanmaktadır. Kürt halkının üzerinde ise çok daha yoğun bir baskı sözkonusudur. Onların da köylerinin isimleri değiştirilmekte, onların da düğünleri yasaklanmaya çalışılmaktadır. Onların da köyleri yakılmış ve yıllardır yaşadıkları toprakları bırakıp şehirlere göçmek zorunda kalmışlardır. Tek farkla ki, Kürtlerin sığınacak bir "anavatan"ları yoktur. Kendilerine her türlü eziyeti yapan devletin toprakları içinde bir yerden bir yere göçüp durmaktadırlar. Baskılar gittikleri yerlerde de bitmemektedir. Bulgaristan'dan göçüp gelenlerin geldikleri ülke, işte böyle bir ülkedir.

Almanya'daki Türk işçilerinin çocuklarının oluşturduğu ikinci kuşak nasıl ilk kuşaktan farklı özelliklere sahipse, aynı durum göçmen işçilerin ikinci kuşağı için de gerçekleşecektir. İkinci kuşak göçmenler ilk kuşağın kapalı yapılarından biraz daha uzaklaşmıştır ve devrimci hareket açısından daha çok umut vaadetmektedir. Sosyalizm adına yaşadıkları bütün olumsuz deneylere karşın, göçmen işçilerin de ihtiyacı, onların gerçek kurtuluşunu sağlayacak olan işçi sınıfı iktidarı ve sosyalizmdir.

V. YILMAZ

EKİM 3. Genel Konferansı

Örgütsel ve Siyasal Tartışmalar *(Tutanaklar)*

EKSEN YAYINCILIK

Sınıf devrimcisi olmak...

İşçi sınıfı hareketinin verili gerçekliği biliniyor. Sınıf düşmanının '91 sonrası giriştiği örgütsüzleştirme ve öncüsüzleştirme saldırısı, işçi sınıfı için henüz hazır olmadığı bir karşılaşma ve önemli ölçüde ağır bir yenilgi anlamına geldi. Bu durum, sonraki süreçte ortaya çıkan mevzi direnişlere ve KİT işçilerinin TİS grevlerine rağmen, kendiliğinden hareketin ritminin önemli ölçüde düşmesi demekti. Bunun yapısal ve güncel nedenleri, halihazırdaki verili gerçekliğin güçlük ve olanakları ayrı bir tartışmanın konusudur. Burada tartışmak istediğimiz, sınıf hareketinin bu nesnel ortamında saflarımıza katılan yoldaşların özellikleridir.

İster tekstil gibi görece daha hareketli bir sektörün öne çıkan unsurları olsun, ister toplumdaki genel politik gelişmenin ve bizim örgütsel çalışmamızın ürünü genç işçiler veya bizim fabrikalara yönelterek proleterleştirdiğimiz gençler olsun, tüm bunlarda kendini değişik yönleriyle dışa vuran bir olgu sözkonusudur. Bu, proleter sınıf tutumuna, kültürüne ve disiplinine olan belli bir mesafedir. Bu durum, kendisini her bir devrimcide farklı nitelik ve biçimde ortaya koyan genel ve doğal bir olguyu ifade etmektedir.

Doğaldır, çünkü proleter sınıf tutumunun geliştirilebilmesinin bir maddi zemini vardır.. Yılları alan bir işçilik yaşamının yanısıra, kollektif sınıf eylemliliklerinin komünist bir bilinçle yoğrularak işçi sınıfının en ileri öğelerine kazandırdığı sınıf tutumu, kültürü ve disiplinidir sözünü ettiğimiz. Ellbetteki genç işçilerde, özellikle de verili sınıf hareketi ortamında, şu veya bu ölçüde sözkonusu zayıflık olacaktır. Sınıf yönelimimizin doğal bir ifadesi olarak bizzat fabrikalara yönelttiğimiz emekçi ve orta sınıf kökenli genç devrimciler için ise bu durum zaten doğaldır. Fakat görece hareketli sektörlerin öne çıkan unsurları olarak saflarımıza akan genç işçilerde de söylediklerimiz sıkça rastlanan olgulardır. Kesikli, istikrarsız bir fabrika yaşantısı, zayıf bir sınıf hareketi ve sancılı gel-gitli bir genel kitle hareketi, sorunların temel nedenidir.

Diğer devrimci örgütler de aynı sorunu, sınıfsal yönelişlerine ve çalışma tarzlarına uygun biçimde yaşamaktadırlar. Devrimci yayın organlarında sıkça kahvelerden çekip koparmakta zorlanılan, kendini örgüte dayatan unsurları devrimcileştirme ve kadrolaştırmanın sorunları tartışılmaktadır.

Bizde ise sorun değişik nitelik ve biçimlerde ortaya çıkmaktadır. Disiplin ve gündelik yaşamın devrimci bir tarzda örgütlendirilmesi alanındaki zaaf ve zayıflıklar en yaygın olanıdır. İşçiler sınıf disiplinini, ister kapitalistin dayattığı zoraki fabrika yaşantısı nedeniyle, isterse kollektif sınıf eylemliliklerinin zorladığı tek vücut davranma ihtiyacı nedeniyle olsun, doğal biçimde edinirler. Koca bir makinanın bir dişlisi veya kollektif bir bütünün ayrılmaz bir parçası olarak disiplin, işçiler için ekmek ve su kadar doğal ve yaşamsaldır. Tersi tutumlar işsizlik, yaşam kavgasında tutunamamak demektir. Fiilen sınıfın eyleminin dışına düşmek demektir.

İstikrarlı bir işçilik yaşamı insanları hızla olgunlaştırır. Bir işçi için verili dünyanın, "hayat denilen kavganın" katı gerçekleri vardır. Onu kollayacak, zaaf ve zayıflıklarına hoşgörüyle yaklaşacak dost bir ortam değildir bu yaşam. Tersine, sermaye düzeninin işçiler arasında körüklediği rekabet, azgın sömürünün tuzu-biberidir. Ama bu aynı ortam, kollektif sınıf eyleminin ve insanın kendisini yeniden kalıba dökmesinin de maddi zeminidir. Kişilikte olgunlaşma ve mütevaziliğin, **bir sıra neferi** olma bilinç ve duygusunun yeşerdiği zemin budur.

Bir sıra neferi olarak yaşayabilmek ve günü gelince bir sıra neferi olarak tereddütsüz ölebilmek -bunlar devrimci olmanın olmazsa olmazlarıdır. Sıra neferi olmayı başaramayanlar, bunu sindiremeyenler, ne işçi sınıfının öncüsü, ne de onun komünist öncüsünün militanları olabilirler. Bu kollektif bilinç

ve ruh kendisini sadece devrimci kimlikte de dışa vurmaz. Bu kendisini yoldaşlık ilişkilerinde, eleştiri ve özeleştiri konusunda rahatlık ve samimiyette, sorun ve zayıflıklar karşısında tepkisel değil, anlayıp aşan ve kazanan çözücü bir irade olmakta, sıradan işler karşısındaki tutumda, uyumlu çalışmada da gösterir.

Disiplin ve günlük yaşamın devrimcileştirilmesi sorunuyla birilikte bir sıra neferi olabilmek alanındaki sorunlar kendisini saflarımızda şu veya bu biçimde göstermektedir. Ama, sıra neferi olmak asla sıradanlaşmak, misyon duygusunu ve devrimci hırsı yitirmek değildir. Komünist bir işçi için misyon duygusu, üyesi ve öncüsü olduğu sınıfın çıkarlarına, onun tarihsel eyleminin ihtiyaçlarına yanıt verebilmekte, içinden çıktığı ve parçası olduğu hareketi zafere taşımakta ifadesini bulur. Sorunu kişilik ihtiyaçları ve benlik tatmini üzerinden kavrayan burjuva ve küçük-burjuvalardan kökten farklıdır bu durum. Birincisi, parçası olunan bir harekete karşı kaçınılmaz bir sorumluluğun, başka türlü olamamanın ifadesidir. Oysa ikincisi, bireysel bir kendini gerçekleştirme ruh halidir. Kariyerizm bu zemin üzerinde kendini üretir. Kokuşmuş burjuva düzenin içinde çıktığımız ölçüde ve sınıf hareketinin verili gerçekliği koşullarında, bu iki ayrı kimliğin bulaşık biçimde saflarımızda ortaya çıkmasında anlaşılamayacak bir şey yoktur. Tabii ki burada "anlamak", aşmak çabasının bir ürünü olmak durumundadır.

Sınıf ideallerinin, aynı anlama gelmek üzere hareketimizin gerçek sahibi ve taşıyıcısı olma bilinç ve iradesiyle donanmış, devrimci kimliği sağlam, atak, disiplinli, dalgalanmalara prim vermeyen, uzun soluklu ve güçlü işçi sınıfı devrimcileri - işte partinin öngününde en önemli ihtiyaç budur. Bu alandaki zayıflıklara yüklenmek büyük bir önem taşımaktadır.

Kuşkusuz ki devrimci kadrolar kendi başına istek ve irade ile yaratılamazlar. Nesnel koşulların, yani güçlü bir sınıf hareketinin ve oturmuş bir sınıf çalışmasının oynayacağı rolü unutmuyoruz. Ama öte yandan şunu da biliyoruz ki, oturmuş bir sınıf çalışmasının, politik-militan bir sınıf hareketinin geliştirilebilmesi de bugün devrimci öznenin oynayacağı iradi rolle yakından bağlantılıdır. O halde devrimci bilinç ve irade oynaması gereken rolü etkin bir biçimde oynamak zorundadır. Partili kimlik bunu gerektirir.

Partiyi kurup devrime ve sosyalizme...

rağmen partinin eşiğine geldi. Bu örgüt geçici yol arkadaşlarını çok gördü, bundan sonra da çok görecek. Bu mücadelenin kaçınılmaz bir gerçeğidir. Çürükler ayıklanacak, sağlamlar daha da sağlamlaşacak. Güçlendikçe arınacağız, arındıkça güçleneceğiz. Ve mutlaka ama mutlaka partiyi kuracağız.

EKİM bir davadır. Türkiye'de devrim mücadelesi açısından tek şanstır, tek adrestir. EKİM "40 örgütün" yanında 41. olarak yeralan sıradan bir örgüt olmamıştır.

EKİM bir sorumluluktur. Türkiye ve dünya devrimine karşı bir sorumluluktur. EKİM'in bu sorumluluğu yerine getirmek noktasında harcayacak en ufak bir kredisi dahi olamaz. Bu sorumluluğu öznel hatalarla yerine getiremeyen bir EKİM, tarih karşısında bunun hesabını veremez. Hele hele Ekimciler hiç veremez. Tüm yoldaşlar bu sorumluluğun bilinciyle hareket etmelidir. EKİM partinin eşiğine bu bilinçle, bu misyon duygusuyla geldi. Partiyi yaratmamızı hiçbir güç, hiçbir güçlük engelleyemeyecek.

Partiyi kurup devrime ve sosyalizme yürüyeceğiz!

Devrim Sürer

Teori ve Program Sorunları

EKSEN YAYINCILIK

EKİM Yurtdışı Örgütü Temsilciler Konferansı Tutanakları (Nisan '96)

Avrupa'da gelişmeler ve devrimci görevler-2

Özgür: ... Bir noktaya daha değinmek istiyorum. Bizim burada Avrupa işçi sınıfının bir parçası haline gelen Türkiyeli işçi ve emekçileri neye göre örgütlememiz gerekiyor? Bu sorunun yeterince netlik kazanmadığını düşünüyorum. Birinci kuşak için böyle olmasa da, ikinci ve üçüncü kuşak yabancılar bu toplumun bir parçası haline gelmiş durumdalar. Şimdi burada gerçek bir komünist partisi yoksa eğer, Türkiyeli işçilerin buradaki diğer emekçi kardeşleri ile birlikte böyle bir partiyi yaratma diye bir sorunu var mıdır, yok mudur? Bu doğrultuda bir çaba, diğer ülkelerde gelişen sınıf mücadelelerine de anlamlı bir destek değil midir? Bu soru benim için yeterince netleşmedi.

Ahmet: Genel olarak saptamalar doğru. Ama bizim genel saldırıları özgül boyutuyla da ele alabilmemiz gerekiyor. İşçi ve emekçilerin yaşadıkları özgül ve acil sorunlar var. Genel planda belirlediğimiz politikaların acil ve özgün sorunları ele alan gündelik faaliyet üzerinden de üretilebilmesi gerekiyor. Genelleşen ekonomik ve politik saldırıların sistemle ilişkileri, bu saldırıların işçi ve emekçilerin günlük yaşamına yansımaları üzerinden ortaya konulabilmelidir.

Örneğin bugün Almanya'da "kısa çalışma" aşağı yukarı bütün fabrikalarda uygulanıyor. Buna karşı açık ve net bir tepki ortaya konabilmiş değil. Diğer yandan son dönemlerde hiçbir işyeri "kalıcı" işçi almıyor. Türkiye'deki mevsimlik işçiler gibi üç aylık-altı aylık alıyor. Bulunduğumuz alanda kadınların gece çalışması uygulamaya sokuldu. Geçmişte analık hakkı gereğince kadınların gece çocuğun yanında kalması gerekirken, bugün gece çalışma yasallaştırıldı. Emekçi kadınlar geceleri de çalışmak zorundalar. "Sosyal plan" gereğince bütün işçi ve emekçilerin kazanımlarına göz dikilmiş durumda. Yıllarını vermiş işçileri kolay kolay işten atamıyorlar, ama en ağır çalışma koşullarında çalıştırıyorlar. Sendika bürokrasisinin de ayak oyunları ile pek çok işçi haklarından vazgeçip emekliliğe ayrılıyor. Maaşı yetmiyor, gidiyor 400-500 DM'lik işlerde çalışıyor. Yeni vergi yasası ile, düne kadar vergi alınmayan 580 DM'lık işlerden bile artık vergi alınıyor. Yani artık işçi ve emekçilerin cebindeki son kuruşa kadar göz dikmiş durumdadırlar. Diğer yandan sosyal yardım paraları, eğitim harcamaları olabildiğince kısıtlanıyor. Yine ilaç parasının bir kısmını artık kendin ödemek zorundasın, vb...

Adım adım gelen bu saldırılara karşı 1994'ün ilkbahar-yaz aylarında Avrupa genelinde grev ve direnişler gerçekleşti. Bu hareketlilik bir süre için sermayeyi geriletti. Ama sendikalar çeşitli oyunlarla gelişen bu hareketliliği dizginlemeyi başarabiliyorlar.

Saldırının bir başka boyutu, özellikle Japonya'da uygulanan ve bugün artık Türkiye'de de uygulamaya geçilen "esnek çalışma", "kalite çemberleri" vb.dir. Ekip olarak çalışın; malın üretiminden satımına kadar herşeyi kendiniz organize edin; işte kapitalizm bu kadar sosyal bir sistemdir; bunun olanaklarını size veriyor vb. argümanlarla bu tür uygulamalar propaganda ediliyor. "Esnek çalışma", "kalite çemberleri" vb. ile işçilerin dünyası burjuva kuşatma altına alınıyor. Siyasal, sosyal, ahlaki ve kültürel olarak sistemle bütünleşmiş bir insan tipi yaratılmaya çalışıyor. Böylece sisteme karşı tepki ortaya koyabilecek kişiliklerin gelişmesi engellenmek isteniyor. Bu belli ölçülerde başarılıyor da. Böylece tepkisizlik örgütleniyor.

Burjuva düzenin emekçi kitleleri denetim altında tutacak bir yığın örgütlenmesi var. SPD'den tutun da Yeşiller'e kadar bir sürü oluşum, sisteme karşı gelişecek tepki ve karşı koyuşları eritme misyonunu üstlenmiştir. Çok değişik kurum ve komiteler toplumun en ücra

köşelerine kadar uzanarak kendi örgütlenmelerini oluşturuyorlar. Bu örgütlenmelerinde %99'u da devletin denetimi altındadır. Bunun da adına demokrasi deniliyor.

Şimdi durum bu iken, buna rağmen Alman işçi sınıfı otobanları işgal edebiliyor. Duisburg'da fabrikada çalışan bir arkadaşa fabrikada neler yaptığı sorulduğunda, bu arkadaş, "bu işçilerin hepsi biracı, gidip biracı işçilerle mi uğraşacağım" diyor. Ama kendisinin bile haberi yokken, o biracı işçiler gidip otobanları işgal ediyorlar. Gerçekte Alman işçi sınıfı belli bir mücadele deneyimine sahip. Kapitalizmi nereden vuracağını az-çok biliyor. Otobanlar kapitalist sistemin nefes borularında biridir, bunu biliyor. Ama gerçek bir önderliğe sahip olmaması Alman işçi sınıfının bugün en temel sorunu.

İşçilere ve emekçilere somut olaylar ve olgular üzerinden gitmeyi, politikamızı özgülleştirerek üretmeyi başarabilirsek, hızla güç kazanmamızın önünde herhangi bir engel olmadığını düşünüyorum. Politikamız net ise ve güç olmak konusunda iddialı isek, bunu başaramamak için bir neden yoktur.

Yusuf: EKİM yurtdışı örgütlülüğü Avrupa'daki sınıf mücadelelerine karşı beli bir kapalılık dönemi yaşadı. Gözlerimizi neredeyse tamamen Türkiye'deki siyasal süreçlere dikmiştik ve bu zeminde faaliyet yürütüyorduk. Gelinen aşamada artık Avrupa'da gelişen olaylara, siyasal ve iktisadi sorunlara kayıtsız kalamayacağımızı görüyoruz. Bunu bilince çıkarmak ileri bir adımdır.

Tartıştığımız gündeme bağlı olarak şunları söylemek istiyorum. Avrupa sermayesi, özellikle de bugün bunun liderliğine soyunan Alman sermayesi, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra hızlı bir yükseliş yaşadı. Almanya ekonomik alanda büyük bir sıçrama yaptı ve yalnızca Avrupa'da değil dünyada da başa güreşen güçlerden biri durumuna geldi. Rekabette üstün bir konum elde edebilmesi için işçilerin ve emekçilerin kazanımlarına saldırması gerekiyordu. Doğu Bloku'nun çökmesi bunun önündeki engelleri büyük ölçüde kaldırdı. "Sosyal devlet" var olduğu sürece Alman emperyalizminin Amerikan ve Japon emperyalizmine karşı üstünlük sağlayamayacağı nesnel bir gerçektir. İşçi sınıfı ve emekçilerin sosyal kazanımlarına, hak ve özgürlüklerine yönelik saldırıların gerisinde bunun yattığını biliyoruz.

Özellikle Doğu Avrupa ülkelerinde çöküş sonrasında büyük bir işsizlik yaşanıyor. Bunun kendisi Avrupa işçi sınıfına yönelik saldırıları kolaylaştırıyor. Avrupa sermayesi Macaristan, Çek Cumhuriyeti vb. ülkeleri ucuz bir işgücü pazarı olarak görüyor ve bunu da işçilere karşı bir tehdit unsuru olarak kullanıyor. Biz bunu bizzat kendi fabrikamızda da yaşıyoruz. Patron, "siz eğer daha fazla ücret almak isterseniz ben bu fabrikayı kapatırım, gider Macaristan'da üretim yaparım" diyor. Sendikalar da "işsizlik" tehlikesini gerekçe göstererek bu duruma sessiz kalıyorlar. Bu gelişme devrimciler ve komünistler için büyük bir avantaj aslında. Yakın döneme kadar Alman işçi sınıfına işsizliğin sorumlusu olarak yabancı işçiler gösteriliyordu. Ama bugün Alman işçi sınıfı Alman sermayesinin başka ülkelere gidip üretim yaptığını/yapmak istediğini yaşayarak görüyor. Üstelik ucuz işgücü kendisine karşı bir silah olarak kullanılıyor. Bu işçilerin birliğini güçlendirmek açısından önemli bir olanak. "Sermaye kendisi için sınır tanımıyor, istediği yere gidip üretim yapabiliyor; ama biz işçiler arasına hep çitler örülüyor, burjuvazi bunu bilinçli olarak körüklüyor" doğrultusunda propaganda yapmak bugün çok daha kolaydır. Milliyetçi çitleri ortadan kaldırmak noktasında komünistler için de önemli bir imkandır bu.

Mustafa: Dünden bu yana Avrupa'daki iktisadi ve siyasal gelişmeler ile buna uygun pratik politikalarımızın neler olabileceği üzerinde tartışıyoruz. Gelinen noktada saldırıların ayrıntılarını tartışmak yerine, örgüt olarak bunlara nasıl müdahale edebileceğimiz, Türkiye'li işçilere hangi politikalarla gidebileceğimiz üzerinde yoğunluk kazanabilirsek daha iyi olacağı kanısındayım. Yanıbaşımızda bir çok eylemler, grevler ve direnişler yaşanıyor. Uzun zamandır örgütümüz tarafından bunlara ilişkin açık perspektifler sunulmasına rağmen, biz yurtdışı örgütü olarak güncel siyasal gelişmelere uygun politikalar üzerinde faaliyet yürütemedik. Tıkanıklığımızın en önemli nedeni bana göre budur. Türkiye'deki güncel siyasal gelişmeler üzerine etkin bir faaliyet yürütebiliyoruz. Ama bizim aynı zamanda buradaki gelişmeler üzerinde yükselen bir faaliyeti de artık

örgütleyebilmemiz gerekiyor.

Şimdi bu nasıl olmalıdır? Buradaki bir çok arkadaş işçi olduğunu söylemektedir, fabrikalarda çalışıyorlar. Ama kendi fabrikalarının sorunlarına ne kadar hakimdirler? Bu konuda nasıl bir çaba içerisindedirler? Fabrikadaki işçi kardeşleri ile birlikte ortak bir mücadele ortamı yaratabiliyorlar mı? Yani fabrika eksenli bir çalışma yürütebiliyorlar mı? Bizim asıl olarak üzerinde durmamız gereken noktalardan bir tanesi budur. Bu örneğin gençlik hareketi için de geçerlidir. Küçümsenmeyecek bir gençlik potansiyeli, üniversitelerde okuyan Ekimci devrimciler var. Bunlar kendi alanlarında nasıl müdahale ediyorlar? Yani buradaki sorun ideolojik açıklıklardan pratik alana geçme sorunudur. Bizi zorlayan noktalardan biri budur diye düşünüyorum.

Fransa'da özelleştirme saldırısı nedeniyle binlerce işçi sokağa döküldü. Bu eylemler, Avrupa işçi sınıfının mücadelelerle kazanmış olduğu hakları kolayca terk etmeyeceğini ve buna karşı direnişler örgütleyerek cevap vereceğini göstermişti. Ama biz bu konuda yapabileceğimiz bir çok şey olmasına rağmen ciddi adımlar atamadık. Almanya'da da saldırılar büyük bir hızla devam etmektedir. Ama Alman emperyalizmi sendikal bürokrasiyi de yanına alarak işçi sınıfını etkisizleştirmeyi başarabiliyor. Saldırılar sürüyor. Bu saldırıları genel planda ele almayı bırakıp özgün politikalar üretmemiz gerekiyor. Yurtdışındaki çalışmalarımızda bir tıkanıklık yaşanıyorsa pratiğe dökecebileceğimiz somut politikalar üretemediğimiz içindir. Ben böyle bir pratiğin önümüzü açılabileceğine inanıyorum. Tartışmamızı burada yoğunlaştırabilirsek epey bir mesafe alabileceğiz. Fabrika çalışmasını nasıl ele almalıyız, sendikal mücadeleye nasıl bakmalıyız vb. üzerinde yoğunlaşabilmeliyiz.

(...)

Tuncay: "Avrupa'da siyasi ve iktisadi durum" başlıklı ikinci gündem maddemiz birinci gündemle çok yakından ilgili. Onu tamamlayan bir tartışma bu aynı zamanda. Biz ikinci gündem maddesini daha çok kendimize dönük olarak çıkaracağımız sonuçlar bakımında tartışmak durumundayız. Ancak yapılan konuşmalar, birinci gündem tartışmamıza ilişkin hala da belli karışıklıklar olduğunu ya da sorunun yeterince anlaşılamadığı ortaya koyuyor. Bazı yoldaşlar böyle de ifade ettiler zaten. Onun için açık olmayan yanlarıyla de tartışmak gerekiyor.

Avrupa ülkeleri kapitalizmin merkezi olarak bilinir. "Refah toplumu", "sosyal devlet" kavramı daha çok bu merkezler üzerinde giderek tartışılır. Kapitalizmin siyasal anlamda demokrasinin beşiği, iktisadi alanda refah toplumu olarak gösterildiği bu merkezlerde, bugün bunun tersi bir sürece girilmiştir. Dolayısıyla bu merkezlerdeki siyasal ve iktisadi durumu tartışmak gerçekten de önemli.

'50'li ve 60'lı yıllarda kapitalizmin yaşadığı parlak bir dönem vardı. Bu geride kaldı. MK temsilcisi yoldaş bunu yeterince açtı. Kapitalizmin metropollerinde bugün artık yeni bir dönem yaşanıyor. Bu yeni dönem özellikle '89 çöküşünden sonraki dönemdir. Burada dikkate değer olan bir kaç olgu vardı. Bunlardan bir tanesi şu idi: Kapitalizm barışçıl ve demokratik bir niteliğe bürünmüştür; artık evrensel işbirliği dönemi başlamıştır; dünya yeni bir düzene geçmiştir; artık savaşlar olmayacaktır, vb. Esas tema bu idi. Bu argümanlara soldan da önemli destekler verildi.

Fakat tam da bu propagandanın çok yaygın bir şekilde kullanıldığı bir dönemde, bu propagandayı yapan güç odaklarının kendileri, savaşçı, saldırgan ve militarist karakterlerini ortaya koydular. Tam da bu propagandanın yapıldığı dönemlerde bir çok bölgede savaşlar yürütüldü. Bu savaşlarda yüzbinlerce insan katledildi, sakat kaldı, ülkeler, bölgeler tahrip edildi. Savaşın emperyalizmin doğal bir karekteri olduğu gerçeği bir kez daha açığa çıkmış oldu. Emperyalistler arası rekabet bunu sürekli kızıştırdı. Bu rekabet yeni değil kuşkusuz. Emperyalistler arası rekabet her dönem vardı. Fakat öte yandan NATO ve Varşova Paktı şahsında oluşan bir kamplaşma da vardı. Bu kamplaşma batılı emperyalistlerin kendi aralarındaki çelişkilerinin açıkça dışa vurmasını engelliyordu. Fakat bugün artık gelinen yerde bu engelleyici faktör ortadan kalkmış bulunuyor. Artık çelişkiler serbest kalmıştır ve sonuçlarını da ortaya koymaktadır.

Bu devrimciler için önemli bir propaganda malzemesi idi. Bizzat kendi icraatları üzerinden emperyalizmin saldırgan ve savaşçı niteliğini teşhir etmek, bunu anti-emperyalist bir

mücadelede araçların zenginleştirilmesine konu edebilmek açısından önemli bir imkandı. Yoldaş bazı örnekler üzerinden de giderek bunları yeterince kullanamadığımızı söyledi. Bu bir gerçek. Dolayısıyla, bizim yurtdışı çalışmamızda ve faaliyetimizde gözetmemiz gereken konulardan bir tanesi budur. Kapitalizmin savaşçı, barbar ve saldırgan niteliğini sürekli olarak yığınlar nezdinde teşhir etmek, bunu sürekli bir propaganda vesilesine dönüştürmek, devrimci çalışmanın önemli bir unsuru olmak durumundadır. Soldaki reformist akımlara karşı da bu önemli bir mücadele alanıdır. Anti-emperyalist mücadelenin özünde anti-kapitalist bir mücadele olduğu gerçeğini pratikte emekçi yığınlara göstermek durumundayız (ki bizim devrimci-demokratik akımlarla anti-emperyalist mücadeleye ilişkin tartışmalarımızda önemli sorundan bir tanesi de zaten budur). Sorunun anti-kapitalist yönünü sürekli öne çıkarmalı ve anti-emperyalist mücadelenin gerçekten anti-kapitalist mücadele ile bütünleşmesi ölçüsünde anlam bulabileceğini ortaya koymalıyız. Propaganda ve ajitasyon faaliyetimizde sürekli kullanmamız gereken bir malzeme olmalıdır bu.

Bir de sorunun iktisadi yanı var. Düne kadar emperyalist burjuvazi, kendi sistemlerinin gerçekten yaşanabilecek tek sistem olduğunu, nispi refah ve kısmi sosyal haklar üzerinden giderek propaganda edebiliyordu. Kuşkusuz düne kadar batı burjuvazisinin kendi işçi ve emekçi sınıflarına verdiği belli haklar vardı. Ne var ki bu haklar tam da aynı burjuvaziye karşı mücadele edilerek kazanılmıştı. Öte yandan, batı burjuvazisinin kendi işçi sınıfı ve emekçilerine sağladığı "refah" geri ülkelerdeki işçi sınıfı ve emekçilerin yıkımı ve sefaleti üzerinden gerçekleşmişti. Bu yönü çok önemlidir. Özellikle Avrupa işçi sınıfı ve emekçilerine anlatmak bakımından önemlidir. Geri ülke halklarının sömürüsü üzerinden kendi işçi sınıfı ve emekçilerine verilebilen tavizlerdi bunlar aynı zamanda. Fakat bu kazanımlar bugün artık adım adım gaspediliyor. Şimdiye kadar bunalımın faturası daha çok geri ülkelere yükleniyordu. Ama bugün artık batı burjuvazisi bunalımın yükünü bizzat kendi işçi sınıfı ve emekçilerine yıkma çabası içerisindedir. Bu noktada epeyce de yol almış bulunuyor. Bu faturanın işçi ve emekçilere çıkarmış olduğu önemli sonuçlar vardır. İşsizliğin kronikleşerek artması, enflasyonun yükselmesi vb... Bu sonuçlar doğal olarak işçi ve emekçi cephesinde gelişen kısmi bir hareketliliğin de zeminini döşüyor. Bu kuşkusuz kendiliğinden bir hareketlilik. İşçi sınıf sadece sınıf sezgileri ile davranıyor ve sınıf sezgileri ile bir refleks ortaya koyuyor. Bu bakımdan önemli bir gelişmedir.

Öte yandan sorunun siyasi cephesi var. Burjuvazinin en çok propaganda ettiği noktalardan bir tanesi de kendi demokratlığıdır. Ama biz burjuva demokrasisinin her zaman gerçekte ikiyüzlü bir demokrasi olduğunu, zamanı geldiğinde onun nasıl da kolaylıkla keyfi bir diktatörlüğe dönüşebildiğini, özünün siyasal gericilik olduğunu biliyoruz. Nitekim burjuvazi, demokratlığının nasıl bir ikiyüzlülük olduğunu ve bunun nasıl da bir diktatörlüğe dönüşebileceğini bugünkü icraatları üzerinden de ortaya koymuş bulunuyor. Kendi ülkelerinde gelişen anti-faşist hareketler, savaş karşıtı eylemler, nükleer denemeler karşı yükseltilen protestolar vb. karşısında, burjuvazi saldırgan niteliğini açıkça ortaya koymaktan, demokratlığı bir çırpıda rafa kaldırmaktan çekinmiyor. PKK örneği yeterince tartışıldı. Bu konuda oldukça açıklayıcı bir örnektir. Bütün bunların bizim politikamız açısından sonuçları ne olacaktır? Sorunu daha çok bu boyutuyla tartışmak durumundayız.

Peki tartışmalarda anlaşılmayan nokta nedir? Bir kere artık şu konuda net olmalıyız. Faaliyetimizde Avrupa'daki bütün bu gelişmeleri gözetmek durumundayız. Çünkü biz buralarda yaşıyoruz ve bu toplumların, bu ülkelerdeki işçi sınıflarının bir parçasıyız. Öyleyse buradaki sosyal ve siyasal gerçekliği, buradaki özgün sorunları gözeten bir propaganda ve ajitasyon faaliyeti ile kitlelere gitmek durumundayız. Ama bu noktadaki netliğe rağmen hala da sorun tam anlaşılabilmiş değil. Halen nasıl çalışacağız diye soruluyor. Şimdi bence bu netleşti. Komünist bir sınıf örgütünün yurtdışı çalışması ve yurtdışına ilişkin görevleri iki yönlüdür. Bunlar birbirini tamamlayan bir bütünün iki parçasıdır. Buradaki sınıf hareketine katılmak ve sınıf hareketinin doğal bir parçası olarak buradaki gelişmeler içerisinde yer almak bizim temel bir görev ve sorumluluğumuzdur.

Fakat aynı zamanda bizim yurtdışı çalışmamızın diğer bir boyutunu da, bu bu çalışmanın Türkiye'deki örgütsel-siyasal faaliyetimizin bir parçası olarak ele alınması oluşturmaktadır. Ekim Yurtdışı Örgütü aynı zamanda Türkiye'deki örgütsel faaliyetimizin ve onun ihtiyaçlarının bir parçasıdır. Çünkü biz ülkedeki hareketin yurtdışındaki organik bir uzantısıyız aynı zamanda. Doğal olarak bu alandaki siyasal ve örgütsel faaliyetimiz, ülkedeki siyasal ve örgütsel faaliyetimize sunabileceğimiz azami desteği burada kazanmayı hedeflemek durumundadır. Azami desteği almak ve Türkiye'deki faaliyetlerimizin ihtiyaçlarını karşılayabilmek durumundayız. Bence bu konuda bir karışıklık yok. Zira böyle bir faaliyet hiç de bizim Avrupa işçi sınıfı ile birliğimize, onunla yakınlaşmamıza engel değildir. Çünkü Türk ve Kürt işçi ve emekçilerin kazanılması, bu yakınlaşmayı son derece kolaylaştıran bir rol oynuyor. Türk ve Kürt işçileri kazanmak, aynı zamanda Avrupa işçi sınıfı ve Avrupa devrimci hareketiyle siyasal ve örgütsel olarak yakınlaşmayı kolaylaştırıyor. Dolayısıyla burada bir çelişki yoktur.

Sonuç olarak bizim yurtdışı faaliyetimizin ikili yönü olmak zorundadır. İkili görevimiz vardır. Bunlar karşı karşıya konulamaz. Biz bir taraftan buradaki gelişmelere ilgi göstermek, içinde yer almak durumundayız, ama öte taraftan da komünist sınıf hareketi olduğunu iddia eden bir hareketin yurtdışı parçası olarak davranmak durumundayız. Bunun yüklediği sorumluluk ve görevler vardır. Bu da ülkedeki siyasal faaliyetin ihtiyaçlarını karşılayabilmek, ona azami desteği sağlayabilmektir. Bu, buradaki işçi hareketine katılmanın ve işçi hareketi ile birliği ve dayanışmayı yaratmanın önünde bir engel değil, tersine onu kolaylaştıran bir unsurdur.

Bizim burada ikidarı hedefleyen bir partiyi yaratmak diye bir sorunumuz da olamaz. Halen tartışılan bir konu olduğu için söylüyorum. Yurtdışında iktidarı hedefleyen bir mücadele sürdüremeyiz. Bu bizim işimiz, bizim görevimiz değil. Bu yaşanılan ülkedeki işçi sınıfının yaratacağı örgütlenme ile başarılabilir. Daha doğrusu yaşanılan ülkedeki devrimcilerin ve komünistlerin görevidir. Biz sadece devrimcilerin ve komünistlerin bu çabalarına destek verebiliriz, onların yürüttükleri iktidar mücadelesine bizzat katılabiliriz. Ama bizim Avrupa işçi sınıfını örgütleyip iktidar mücadelesine sevk etmek diye bir görevimiz, böyle bir sorumluluğumuz olamaz.

MK Temsilcisi: Tuncay yoldaşın en son tartıştığı noktaya ilişkin bir şeyler eklemek istiyorum. Bence sorun gerçekte yeterince açık. Dünden beri hep vurgulandığı gibi, Türkiye'deki bir örgütün başka bir ülkedeki mücadelenin sorunlarına bakışını ortaya koymak anlamında sorun yeterince açık. Burada sorun aslında bireylerle ilgili olarak çıkıyor, yoldaşların kafası da biraz buradan karışıyor. Bazı işçi yoldaşlar şöyle düşünüyorlar: Biz Almanya'da ya da bir başka Avrupa ülkesinde yaşıyoruz, bu ülkelerdeki sınıf hareketinin içindeyiz, zaten sınıf bireyleriyiz. Eğer sınıfın öncüleri olarak sivrilirsek, buradaki mücadeleyi genel bir iktidar hedefine yöneltecek bir siyasal organizasyonun unsurları haline gelemez miyiz? Böyle bir misyonla hareket edemez miyiz? Dünkü konuşmamda da belirttim, bu elbette olabilir. Ama bu, bugün bizim için hemen yanıtlanması gereken bir sorun da değildir. Çünkü bugünün kendini dayatan bir sorunu değildir. Yarın bu soruna yanıt bulmamız çok zor da olmayacaktır. Gelecekteburadaki bir çok yoldaşımız elbetteki doğru sınıf çizgisine dayalı partileşme mücadelesinin dayanakları haline gelebilir, bu mümkündür.

Bu çok yeni bir sorun da değildir. Karl Radek'e ya da Rosa Luxemburg'a bakın, bu sorunun pratikteki yanıtını bulabilirsiniz. Örneğin Rosa Luxemburg uzun zaman Alman Sosyal Demokrat Parti'sinin bir üyesidir. Ama aynı zamanda Çarlık Rusyası'ndaki Letonya Krallığı Partisi'nin de kurucusu ve önderidir. O partinin yöneticisi iken Almanya'ya geçiyor, burada yaşıyor. Buradaki yaşama katıldığı ve burada kalıcılaştığı ölçüde SPD'nin militanı, yazarı, propagandisti olarak çalışıyor. Ama 1905 devrimi patlak veriyor, her şeyi bırakıp, gerisin geri Polonya'ya gidiyor. Orada mücadele ediyor, bizzat oradaki örgütlenme içerisinde yer alıyor. Yani bu bireylerle ilgili bir sorundur. Aynı örneği Karl Radek açısından da verebilirim, başkaları açısından da... Karl Radek bazı yıllar Rusya'da, bazı yıllar gelip

Almanya'da yaşıyor. Almanya'da yaşadığı zaman Alman Sosyal Demokrat Partisi örgütlerine katılıyor. Bu partinin bazı yöresel yayın organlarına yazar oluyor, dosdoğru SPD üyesi oluyor. Ama bakıyorsunuz, aynı Radek yeri geliyor, dönüp Rusya'ya yönelik olarak çalışıyor, bolşevik partisine katılıyor. Devrim olduktan sonra tümüyle Rusya'ya yerleşiyor.

Bunlar bireylerle ilgili sorunlardır. Yarın burada Alman komünistleri sınıf çizgisinde ciddi bir partileşme mücadelesini gündeme getirirlerse, bu sürecin içerisine bizim yoldaşlarımızın da katılması o süreci güçlendirmek bakımından anlamlı olursa, biz böyle bir sürecin önünü açarız. Bu sürecin önünü açmak ne demektir? O yoldaşlara artık bir başka örgütsel temel üzerinden kendi siyasal yaşamlarını sürdürme imkanını tanımak demektir. Böyle bir durumda, yani komünist çizgide bir kardeş sınıf partisinin oluşması koşullarında, biz örgüt olarak bir takım işlevlerimizi de artık sınırlamaya başlarız. Zira o işlevleri artık buradaki komünist sınıf partisi yerine getirecektir. Buna bazı kadroların geçişi eşlik eder, vb. Yani bunlar şu gün için gerçekten ancak zihinsel bakımından kafa karıştıran, biraz zihinsel jimnastiğe konu edilebilecek sorunlar. Ben bugün için çok büyük güçlükler yaratabilecek bir sorun olduğunu düşünmüyorum.

Ama eğer şimdiden Alman işçilerinin ileri unsurları ile sosyalizm meselelerini, sınıf hareketinin meselelerini, Almanya'daki iktidar mücadelesinin meselelerini tartışabilir hale gelirsek, bu zemini yakalarsak, onlara döne döne burada doğru çizgiye sahip bir sınıf partisi örgütlemenin gereğini de anlatırız, bunun propagandasını yaparız, bunu teşvik ederiz. Elbette bu sürece kendimiz de bizzat katılırız.

Kendimiz derken, gene tekrar ediyorum, bunu bu ülkelerdeki sınıfın bireyleri olarak yaşayan komünistlerin problemi biçiminde tanımlayarak söylüyorum. EKİM için, elbetteki kişi olarak benim için, sorun başkadır burada. Bu açıdan da sorunun çok fazla bir karışıklık taşıdığını düşünmüyorum. Bunu özellikle Özgür yoldaş'ın formüle ettiği sorulara karşılık olarak söylüyorum. Biz yeter ki etkili bir siyasal çalışma yürütelim ve bu tür komünist örgütlerin gelişmesinin zemini oluşsun, böylece bu durumda ne yapalım sorusu gündeme gelsin. İşler buraya vardığında sözkonusu sorulara yanıt vermenin bir güçlüğü olmayacaktır. Bugün gerçek marksist-leninist partiler yoktur ve sorun da zaten buradan kaynaklanmaktadır. Kaldı ki, proleter enternasyonalist bakışaçısı, buradaki güç ve olanakların bir kısmını burada oluşacak yeni dinamiklere aktarma kolaylığını verecektir bize. Kaldı ki biz daha şimdiden bu ülkelerin konumu tartışmalı devrimci örgütleri ile ilişkilerde bu konuda belli bir rahatlık gösterebiliyoruz. MLPD ile girilen ilişkiler buna bir örnektir. Yarın burada mücadelenin hakkını veren partiler ortaya çıkarsa ve bizim yoldaşlarımız buradaki sınıf mücadelesinin öncüleri haline gelmişlerse, önemli bir rol oynuyorlarsa, biz bu kadroların bu partilerde değerlendirilmesi yoluna gideriz. Uluslararası komünist hareketin genel çıkarları bakımından, sınıf mücadelesinin uluslararası çıkarları bakımından bu davranışı son derece önemli görürüz ve buna göre davranırız. Netice olarak sorunun bu yönünde bir güçlük yoktur. Fakat bu henüz bugünün bir sorunu da değildir. Bugün için önemli olan, bu sorundaki bilinç ve perspektif açıklığıdır. Yapılan tartışmaların bu konuda gerekli açıklığı yarattığını düşünüyorum.

EKİM 3. Genel Konferansı

Siyasal ve Örgütsel Değerlendirmeler

EKSEN YAYINCILIK

Okurlardan / Yoldaşlardan...

Ekim Devrimi yolumuzu aydınlatıyor!

Büyük Ekim Devriminin 79. yıldönümünü kutladığımız bu günlerde Rusya'yı aydınlatan güneş, bugün Türkiye ve Kürdistan topraklarını aydınlatıyor. Adını, misyonunu kararlılıkla, onurla taşıdığımız Ekim Devrimi bugün yolumuzu daha bir aydınlatıyor. Çünkü, bu topraklarda yeşeren ve proletaryanın bağrında hayat bulan ihtilalci bir parti doğuyor. 9. mücadele yılında daha bir büyüyen, kökleşen EKİM bu kavgayı zaferle taçlandıracaktır. Zafere olan inancımızı adımızdan, ideolojik, politik, örgütsel gücümüzden alıyoruz. Ekim 10. mücadele yılına girerken, bugün partiye ve devrime her zamankinden daha yakındır.

Ekim Devriminin 79/ EKİM'in 9. yaşı kutlu olsun!
İşçi sınıfı savaşacak, sosyalizm kazanacak!

Bayrampaşa Cezaevi'nden Ekimci Tutsaklar

Ekimci komünistler hedeflerine yürüyorlar

Ben bu hareketin 9 yıllık taraftarıyım. *Ekim*'in ilk sayısından bu yana hareketin gelişme süreçlerini yakından izliyorum. Şunu öncelikle belirtmeliyim ki, hareketin bugüne kadar ortaya koyduğu görüş ve değerlendirmeler her kritik süreçte bana büyük bir umut ve ilham kaynağı oldu. Tartışma ve polemiklerinden büyük bir heyecan duydum.

Halkçı akımlar bugüne kadar ideolojik olarak duydukları basıncı hafifletebilmek için EKİM'i küçümseyen bir tutum sergilediler. Ama bugün artık deniz bitti. Komünist hareket artık parti olmanın eşiğindedir.

Evet, komünist hareket parti olmanın eşiğinde olduğunu ilan etmiştir. *Ekim*'deki yıldönümü değerlendirmesi çevremdeki tüm yoldaşlara büyük bir moral vermiş ve özgüven duygusunu güçlendirmiştir. 9 yıllık emek ve çaba artık yerini somut başarılara ve kazanımlara bırakmaktadır. Tüm yoldaşlar da bunun gururunu duyuyorlar.

Komünist hareketin ideolojik, politik ve örgütsel olarak elde ettiği kazanımlar yarınki partimizin temel taşları olacaktır. Ekimci komünistler biraz gecikerek de olsa hedeflerine yürüyorlar. Bugün onların sahip olduğu özgüven ve kararlılık parti önderliğindeki proleter devrim yürüyüşümüzün güvencesi olacaktır.

A.Yoldaşcan/İsviçre

Kirlenmenin kaynağı kapitalist sistemdir

Susurluk kazası kontr-gerilla devleti gerçeğini açıkça ortaya koydu. Sorunun bazı çete ya da çetebaşlarını aştığı kısa zamanda görüldü. Kontr-gerilla şefi Mehmet Ağar'ın istifa etmesi de olayı geçiştirmeye yetmedi. Zira, ortalığa dökülen pisliğin gerisinde bizzat devletin kendisi duruyordu. Ağar, Bucak, Çatlı vb. devletin has adamları olarak kirli icraatlarını gerçekleştiriyorlardı.

Kaza ile ortaya çıkanlar pisliğin çok küçük bir bölümüdür. Pislik ve kirlenme bu sistemin doğasında vardır. Derinleşen kriz bu pisliklerin dışa vurmasını kolaylaştırıyor. Çürüme ve kokuşmayı gizlemek artık mümkün olamıyor.

Bugün sistem bütün aygıtlarıyla çürümüş ve tıkanmıştır. Kendisiyle birlikte toplumu da çürütmeye ve kirletmeye çalışmaktadır. Ömrünü uzatabilmek için her yol ve yönteme başvurmakta, buna karşı koyan herkese de azgınca saldırmaktadır. Ordusundan polisine, medyasından siyasal partilerine kadar her türlü kurum ve kuruluşla kirli bir savaş yürütmektedir.

Sistem kendi yaşadığı çürümeyi bütün bir topluma yaymaya çalışıyor. Buna karşı mücadelede düzen cephesinde yer almayan herkese büyük sorumluluklar düşüyor. Fakat asıl sorumluluk devrimcilerin ve komünistlerindir. Emekçi kitleler tüm bu pisliklere karşı tepki duymakla birlikte, bu tepkilerini henüz doğru hedefe/devlete yöneltemiyorlar. Kirlilikten kurtulmanın yolunun onun kaynağını kurutmak olduğunu, bu kaynağın ise sermaye düzeni olduğunu onlara gösterebilmeliyiz.

O.Güneysu/İzmir

Bir halkın yürek çağrısı

PKK'nın intihar eylemleri... Anlayabilen ve utanmasını unutmamış yüzlere inen acı bir tokat... Bir yürek çağrısı...

"Akli, ruhsal dengesi bozuktu", "uyuşturucu almıştı", "örgüt zorladı", "çocukluğu sorunlu, silik bir kişilikti" vb... Çürüyüp dökülenlerin gözleri kör, kulakları sağır etme gayreti...

Ölüm ezilenlerin gözünde ne kadar küçülürse, zafer o denli yakındır. Ezilen Kürt ulusu bölük bölük, saf saf ölümün üstüne yürüyor. Teslim alıyor, rezil ediyor ölümü. Diz çökerek yaşamaktansa ayakta ölmeyi seçiyor. Şimdi gencecik Kürt kızları canlı birer bomba oluyorlar sömürgeciliğin kalelerine atılan.

Ya biz, ya Türkiye'nin diğer milliyetlerden Türk, Çerkez, Arap vb. işçileri, emekçileri ve ezilenleri. Hala susacak mıyız? Daha ne kadar ellerimiz bu kire bulaşacak? Koca bir halkın çığlığını daha ne kadar duymazdan geleceğiz?

İsrail'in ve emperyalizmin Filistin'deki zulmünü anlamakta zorlanmayanlar, kardeş Kürt halkının çığlığına nasıl bu kadar sağır? Haklı ve meşru Çeçen direnişi bize bir şey anlatmayacak mı? Vietnam'da Amerika'nın, Hindistan'da İngiltere'nin, Cezayir'de Fransa'nın düştüğü bataklıktan, uyguladığı zulümden ne farkı var Türk sömürgeciliğinin Kürdistan'daki varlığının?

Daha ne kadar kafalarımızı kuma gömeceğiz? Daha ne kadar bu yürek çağrısı yanıtsız kalacak?

K.C./İstanbul

Mücadeleyi yükseltmeliyiz!

Susurluk kazasından, bir polis, bir mafyacı faşist katliam sanığı ve ellerine yüzlerce Kürdün kanı bulaşmış bir "korucubaşı" milletvekili çıktı.

"Hadise ne kadar vahim olursa olsun, onu genellendirerek 'deniz bitti, yarın sabah olmayacak, güneş doğmayacak, eh ne yapacağız?' dediğinizde, eh yapacak bir şeyimiz yoktur. Eğer Türkiye'de siyaset kirlendi, devlet çürüdüyse sonumuz gelmiştir. Ama bu akşam, yarın sabah sonumuzun gelmediğini göreceksiniz. ... Eğer kendinizden, devletinizden, toplumunuzdan, geleceğinizden ümit kesmişseniz, size lokman hekim dahi yetmez..." Bu sözler kontr-gerilla devletinin başı Demirel'e ait. Açıklamalar hep aynı. "Böyle istisna olaylar bütün bir polis ve ordu teşkilatına maledilemez", "Üniformalı çeteler diyerek, terörle kahramanca mücadele eden polisimiz ve ordumuza gölge düşürülüyor", vb... Maskeleri düşüp çürümüş yüzleri ortaya çıktığında, hep aynı nakarat tekrarlanıyor.

Ama son olay artık devletin kurumlarına sızmış bir kaç kendini bilmezin işi diye geçiştirilemiyor. Çünkü tüm kurum ve kuruluşları ile kokuşmuş ve çürümüş bir düzen gerçeğini gizlemek mümkün olamıyor. Bu düzenin sahipleri artık bundan böyle, Kürdistan'da binlerce insanı katlederek, yüzlerce köyü yakıp-yıkarak, cezaevlerinde, sokaklarda yargısız infazlar gerçekleştirerek, gözaltına kaybederek, hakkını aramak için şalter indiren işçinin, kamu emekçisinin ve öğrencinin kafasına copları indirerek, bu sayede işçi-emekçileri her geçen gün biraz daha fazla açlığa, sefalete ve işsizliğe mahkum ederek, tüm bunları yaparak bu iğrenç düzeni ayakta tutmayı başardıkları gerçeğini gizlemenin kolay olmayacağını biliyorlar. Onların görkemli saraylarında sefahat içinde yaşayabilmesinin, işçilerin ve emekçilerin açlığa ve sefalete itilmesi pahasına mümkün olabildiği giderek daha iyi görülüyor. Bunun içindir ki onlar kokuşmuş düzenlerini sürdürebilmek için baskı ve teröre sarılmaktan başka bir yol bulamıyorlar.

Bu sömürü ve zulüm çarkına karşı ayağa kalkmadığımız sürece, onlar yarattıkları bu kokuşmuş bataklıktan beslenmeye devam edecekler. Baskıyı ve terörü boşa çıkarmanın tek yolu mücadeleyi yükseltmekten geçiyor. Hırsızlardan, asalaklardan, işkenceci katillerden ancak bu sayede hesap sorabiliriz. Ve bizler hesap sormaya başladığımızda göreceğiz ki, onlar için "deniz bitti, yarın sabah olmayacak, güneş doğmayacak"! Ve o gün "lokman hekim dahi yetmeyecek" onlara. Bizim için ise, yarattıkları kan gölünün ufkundan sosyalist bir işçi-emekçi cumhuriyetinin güneşi doğacak!

Ekimci bir işçi/İstanbul

Okurlardan / Yoldaşlardan...

Bir genç komünistin mektubu:

Partiyi kurup devrime ve sosyalizme yürüyeceğiz!

Ben EKİM'le 7 ay gibi kısa bir süre önce tanışan ve örgütle bütünleşme yolunda ilerleyen genç bir komünistim. Tanışma ve gelişme sürecimin kısa bir özetiyle birlikte yaşadığım bir deneyimi aktarmak istiyorum.

EKİM'le ilk olarak yayınları üzerinden tanıştım. Ve kısa sürede kendi içimde EKİM'le "bütünleştim". Kendimi bir Ekimci olarak görmeye başladım. Bu, altı boş ve bilinçsiz bir yöneliş değildi. Marksizm-Leninizmle uzun zamandır tanışıyordum. Belli başlı örgütlerin ideolojik-politik ve örgütsel çizgileri konusunda, bu örgütlerin geçmişleri ve bugünleri noktasında belli bir açıklığım vardı. Bir arayış içindeydim. Kafamda düğümlenen bazı temel noktalar vardı. Devrimin niteliği, legalite- illegalite konusu, parti konusuna yaklaşım, işçi sınıfının devrimdeki pratik konumu, 12 Eylül yenilgisinin ideolojik-sınıfsal nedenleri, en önemlisi marksist yöntemin kullanılışı... Bu noktalarda da belli bir bilinç açıklığına ve yönelişe sahiptim. Bundan dolayıdır ki tam bir alternatifsizlik içindeydim. Bu temel noktalarda mevcut birikimim üzerinde şekillenen belli kurgularım vardı. Yani ben EKİM'i soyut anlamda, temel noktalarda kendi içimde yaratmıştım. Eksik olan tek şey somut olarak EKİM'in kendisiydi. İşte bir kaç kitabını okuyarak kendimi bir Ekimci olarak görmeye başlayışımın püf noktası budur. Ve ben bu noktaya, daha önce hiçbir Ekimciyle tanışmadan, bulunduğum üniversitede EKİM'i pratik olarak görmeden gelmiştim. Ve bu öylesine bir sahiplenişti ki, örgütle hiçbir somut ilişkim olmadan EKİM'i temsil etmeye çalışıyordum. Bir gün okulda yapılacak bir eylem komitesine girdim. Somut olarak komite siyasetlerden oluşuyordu ve benim siyasetim bilinmiyordu. Doğal olarak sorulduğunda tereddütsüz cevap verdim. Aldığım cevap "o zaten burada var" oldu. Ben şaşırmış, ayna zamanda da sevimiştim. Hareketle somut ilişkim böylesi bir sıradışı olay sonucu kuruldu.

En temel eksikliğim örgütsel bakış konusuydu. Örgütlü yaşam tarzını oturtmak ve düzenle bağlarını kopartmak sorunuydu. Bu noktada yoldaşların net ve ilkeli bir tavrı vardı. Bu noktalar sürekli vurgulanıyor ve bunlar üzerinden eleştiriler alıyordum. Kendi içimde belli zorlanmaları yaşıyordum. Süreç içerisinde bu noktalarda da belli bir mesafe katettim. Bunda ilişkide olduğum yoldaşların önemli rolü oldu.

Ben böylesi bir süreç yaşarken ve EKİM'le tanışalı henüz üç ay olmuşken, 1 Mayıs sonrası ciddi bir operasyonla karşılaştık. İlişkim bir süre koptu. Yeniden ilişki kurduktan bir süre sonra, başından beri benimle ilişki kuran, benimle ilgilenen iki yoldaşın süreçten başarısızlıkla çıktıklarını, örgütlü mücadeleden koptuklarını, dolayısıyla seçimlerini düzenden yana yaptıklarını öğrendim. Karşılaştığım bu durum karşısında üzüntülü ve öfkeliydim. Ancak bu durum çok kısa sürdü. Yaşadığım bu "kötü" deneyim mücadele isteğimi olumsuz anlamda zerre kadar etkilemedi. Tersine daha bir hırslandım, daha bir sınıf kiniyle doldum. Küçük-burjuvazinin tutarsızlığını ilk defa bu kadar yakından tanık oluyordum. Sınıf intiharının zorluğunu ve önemini şimdi çok daha iyi görüyorum.

Evet, bu süreçten olumsuz olarak etkilenmedim. Çünkü ben kişilere değil EKİM'e örgütlenmiştim. Kişiler gider EKİM olduğu yerde kalır. Aslolan "nerede bir Ekimci varsa EKİM oradadır" tümcesinde belirtildiği gibi bir Ekimci olabilmektir. Aslolan tek başına dahi kalsan, EKİM'i örgütsel olarak yeniden yaratabilecek bilince ve inanca sahip olabilmektir. Bu örgüt bir avuç insanla sıfırdan başlayıp, tırnakla kuyu kazarcasına buralara geldi. Pek çok geçici yol arkadaşlığına

çünkü bu türden taktikler Partiyi hareketsizliğe mahkum eder ve onu kitlelerden tecrit eder. Dolayısıyla sermayeye karşı başarıyla mücadele etmenin, kitleleri sınıf esasına göre seferber etmenin ve reformcu önderleri açığa çıkarmanın ve tecrit etmenin bir yöntemi olarak **birleşik cephe taktikleri,** Komünist Enternasyonal'in **bütün devrim öncesi dönemi boyunca** uygulayacağı taktiklerin vazgeçilmez bir parçasıdır.

Sendikalarda ve diğer proleter kitle örgütlerinde yürütülecek sistemli ve kararlı bir çalışma, birleşik cephe taktiklerinin doğru bir şekilde kullanılması ve genel olarak kitlelerin kazanılması için zorunludur. Her komünist bir sendikaya üye olmalıdır; kitle sendikası niteliği taşıdığı sürece, bu son derece gerici bir sendika da olabilir. İşçilerin mücadelesinin önderliğinin ele geçirilmesi ve sendikalarda örgütlenmiş olan kitlelerin Partiye kazanılması ancak işçilerin çıkarlarını savunmak için sendikalarda ve fabrikalarda sabırlı, sürekli ve düzenli bir çalışma yürütülerek ve reformcu bürokrasiye karşı kararlı bir mücadele verilerek gerçekleştirilebilir.

Reformcuların sendikaları bölme çabalarına karşılık komünistler her ülkedeki ve bütün dünyadaki **sendikaların** sınıf mücadelesi temelindeki birliğini savunmakta ve **Kızıl Sendikalar Enternasyonali**'ni yürekten desteklemektedirler. Komünist Enternasyonal'e bağlı partiler her yerde emekçi kitlelerin ve genel olarak emekçi halkın günlük taleplerini destekleyerek, burjuva parlamentolarını devrimci propaganda ve ajitasyon için bir platform olarak kullanarak ve bütün kısmi görevleri, proletarya diktatörlüğü için mücadele esas hedefine tabi kılarak, başlıca şu alanlarda kısmi talep ve sloganları ileri sürmektedirler.

İşçilerin dar anlamdaki çıkarlarını savunmak için, yani siyasal meselelere **dönüşen** (büyük çapta iktisadi mücadeleler, sendikalarla ilgili yasalar, grev hakkı vb.) **iktisadi mücadeleyle** ilgili meseleler (tröst sermayesinin saldırılarına karşı savunma, işgünü ve ücret meseleleri, zorla uzlaştırma, işsizlik); doğrudan doğruya siyasi bir nitelik taşıyan meseleler (vergiler, zamlar, faşizm, devrimci partilere uygulanan zorbalık, beyaz terör, genel olarak hükümetin siyaseti); son olarak da **dış siyasetlerle** ilgili meseleler (Sovyetler Birliği'ne ve sömürge devrimlerine karşı tavır, sendikaların uluslararası birliği için mücadele, emperyalizme ve savaş tehlikesine karşı mücadele, emperyalist **savaşa** karşı mücadele için düzenli hazırlık).

Köylülüğün kısmi taleplerine gelince, bunlar vergi siyaseti, köylülerin ipotek borçları, tekelci sermayeye karşı mücadele, yoksul köylülerin toprak ihtiyaçları, kira, ortakçılık vb. ile ilgilidir. Komünist partisi bu kısmi taleplerden hareket ederek, giderek daha üst düzeyde sloganlar atmalı ve en sonunda büyük topraklara el konulmasını ve bir işçi-köylü hükümetinin kurulmasını talep eden sloganlara ulaşmalıdır (işçi-köylü devleti sloganı gelişmiş kapitalist ülkelerde proletarya diktatörlüğü ile, geri ülkelerde ve bir çok sömürgede ise proletarya ve köylülüğün demokratik diktatörlüğü ile eş anlamlıdır).

İşçi ve köylü gençlik arasında (en başta Komünist Gençlik Enternasyonali ve onun bölümleri tarafından) ve proleter ve köylü **kadınlar** arasında da sistemli bir çalışma yürütülmelidir. Bu tabakaların yaşam ve mücadelelerinin özel koşulları göz önünde bulundurularak yürütülen bu çalışma, onların taleplerinin proletaryanın genel talepleri ve mücadele sloganları ile birleştirmelidir.

Sömürge halklar üzerindeki baskıya karşı verilen mücadelede, sömürgelerdeki komünist partileri, bütün milliyetler ve ırklar için tam eşitlik, yabancılara tanınan bütün ayrıcalıkların ortadan kaldırılması, işçi ve köylüler için örgütlenme özgürlüğü, işgününün kısaltılması, çocukların çalışmasının yasaklanması, tefeci sözleşmelerin iptal edilmesi, kira bedellerinin indirilmesi ya da iptal edilmesi, vergi yükünün hafifletilmesi vb. ülkenin somut koşullarına uygun kısmi talepleri bizzat ileri sürmelidirler. Bu kısmi talepler komünist partisinin şu temel taleplerine tabi kılınmalıdır: Ülkenin tam siyasi bağımsızlığa kavuşması ve emperyalistlerin kovulması, bir işçi-köylü hükümetinin kurulması, toprakların halka dağıtılması, sekiz saatlik işgünü vb. **Emperyalist** ülkelerde komünist partileri, emperyalist askeri birliklerin sömürgelerden geri çekilmesi için bir kampanya yürütmeli, orduda ve deniz kuvvetlerinde ezilen halkların bağımsızlık mücadelesini desteklemek için faal bir propaganda yürütmeli, asker ve silah gönderilmesini önlemek için halkı harekete geçirmeli, grevler ve diğer biçimlerde kitle gösterileri örgütlemelidirler.

Komünist Enternasyonal Programı, Bölüm-II, Kısım-2 (Aydınlık Yay., s.104-110)

Komintern taktiğinin esas görevleri

Her komünist partisi, **taktik** çizgisini tespit ederken, ülke içindeki ve uluslararası alandaki somut koşulları, sınıf güçleri arasındaki ilişkiyi, burjuvazisinin istikrar ve güç derecesini, proletaryanın militanlik ve hazırlık durumunu, orta tabakanın tutumunu vb. hesaba katmalıdır. Sözkonusu olan mücadelede mümkün olan en yüksek düzeyde en geniş kitleleri harekete geçirme ve örgütleme ihtiyacından hareket eden Parti, sloganlarını ve mücadele yöntemlerini bu koşullara uygun olarak tespit eder. Devrimci bir durum geliştiğinde Parti, içinde bulunulan duruma uygun olan bir dizi geçici slogan ve kısmi talep öne sürer. Bunlar, esas devrimci amaç olan iktidarın ele geçirilmesi ve burjuva-kapitalist düzenin yıkılması amacına bağımlı kılınmalıdır. Proletaryanın günlük taleplerini ve günlük mücadelelerini gözardı etmek, Partinin faaliyetlerini sadece bu günlük talepler ve mücadelelerle kısıtlamak kadar hatalıdır. Partinin görevi, işçi sınıfının bu günlük ihtiyaçlarından çıkarak, iktidar için verilecek devrimci mücadelede işçilere önderlik etmektir.

Eğer devrim dalgası yükseliyorsa, hakim sınıfların örgütlenmesi bozuluyor ve kitleler devrimci bir kaynaşma içindeyse, orta tabakalar proletaryaya yakınlaşıyorsa ve kitleler savaşa ve fedakarlık yapmaya hazır olduklarını gösteriyorlarsa, proletarya partisinin görevi, kitleleri burjuva devletine karşı cepheden taaruza geçirmektir. Bu görev, adım adım yükselen geçici sloganların propagandasını yaparak (işçi sovyetleri, üretimin işçiler tarafından denetlenmesi, toprak ağalarının mülklerine zorla el koymak üzere köylü komitelerinin kurulması, burjuvazinin silahsızlandırılması ve proletaryanın silahlandırılması vb.) ve parlamentodaki faaliyet de dahil olmak üzere Partinin bütün ajitasyon ve propaganda kollarının tabi kılınması gereken **kitle eylemlerini** örgütleyerek gerçekleştirebilir: Grevler, grevlerle birlikte gösteriler, grevlerle birlikte silahlı gösteriler ve en sonunda da burjuvazinin iktidarına karşı silahlı ayaklanmayla birlikte genel grev bu eylemlere örnek verilebilir. Bu en yüksek mücadele biçimi savaş sanatının kurallarına uymak zorundadır ve bir hareket planının yapılmasını, taaruz savaşı harekatlarını ve proletaryanın sınırsız bağlılığını ve kahramanlığını gerektirir. Bu tür eylemlerden önce, bizzat biçim olarak da (işçi, köylü, asker sovyetleri vb.) emekçi halkın en geniş kesimlerini kucaklaması ve seferber etmesi gereken militan örgütlerde örgütlenmesi ve orduda ve deniz kuvvetlerinde daha yoğun bir devrimci çalışma yürütülmesi şarttır.

Yeni ve daha radikal sloganlara geçilirken leninist siyasi taktiğin şu temel kuralına dikkat edilmelidir: Parti, kitlelerin devrimci bir duruma gelmesine o şekilde rehberlik etmelidir ki, kitleler Partinin siyasetinin doğru olduğuna kendi tecrübeleriyle inansınlar. Eğer bu kurala dikkat edilmezse Parti kaçınılmaz olarak kitlelerden kopar ve darbecilik hatasına düşer; komünizm ideolojik bakımdan yozlaşarak "sol" dogmatizme ve küçük-burjuva "devrimci" maceracılığına kayar. Düşmana cesur ve kararlı bir saldırı yöneltmenin gerekli olduğu, devrimci hareketin doruğuna ulaştığı anda Partinin hareketsiz kalması da aynı derecede zararlıdır. Bir ayaklanma örgütlemeden böyle bir fırsatın kaçmasına izin vermek, inisiyatifi düşmana bırakmak ve devrimi yenilgiye mahkum etmek anlamına gelir.

Devrim dalgasının yükselmediği dönemlerde komünist partileri, işçilerin günlük taleplerinden hareket ederek **kısmi slogan** ve **talepler** ileri sürmeli ve bunları Komünist Enternasyonal'in esas hedefleriyle birleştirmelidirler. Komünist partileri devrimci bir durumun varlığını gerektiren ve uygun olmayan bir zamanda kullandıkları takdirde, kapitalist örgütler sistemi içinde erimeyi savunan sloganlar haline gelen **geçiş dönemine özgü sloganları** (örneğin üretimin denetlenmesi sloganı) atmamalıdırlar. Kısmi talepler ve sloganlar doğru taktikler için kesinlikle gereklidir, diğer taraftan geçiş dönemine özgü bir dizi talep devrimci bir durumun varlığına kopmaz bir şekilde bağlıdır. Ne var ki, kısmi talep ve sloganların "ilke olarak" reddedilmesi de komünist ilkelere aynı derecede aykırıdır,

(Devamı s.23'te)